

MERXE LLOP ALFONSO

RESSÒ EN L'OBSCURITAT

COLECCIÓN
LITERATURAS DE ARAGÓN
SERIE EN LENGUA CATALANA, 21

 **GOBIERNO
DE ARAGÓN**
Departamento de Educación,
Cultura y Deporte

21

Premio

GUILLEM NICOLAU
2010

Fotografia de José Luis Moré Remacha

MERXE LLOP ALFONSO

Va néixer a Nonasp, l'any 1957. És mestra i Llicenciada en Filosofia i Ciències de l'Educació.

Ha estat directora del Col·legi Públic de Bot (Tarragona), professora d'adults al centre Joaquín Costa (Casp), assessora de formació del professorat al CPR Juan de Lanuza, ext.Casp (Saragossa), directora del Centre de professors i de recursos de Casp, cap de la Unitat de llengües i modalitats lingüístiques d'Aragó al Departament d'Educació i Cultura del Govern d'Aragó, actualment és mestra i cap d'estudis del C.E.I.P. La Estrella (Saragossa).

PUBLICACIONS

- *La educación de las niñas en el marco de la educación aragonesa. Superación de obstáculos en la implantación de un modelo de educación para las mujeres.* Ede. Gobierno de Aragón. Any 2000.
- *El Colegio Ntra. Sra. del Pilar. Primera etapa (1932-19439).* "Anales IX", UNED, 2001.
- *Aportaciones del psicoanálisis a la filosofía de la religión: la religión como ilusión y la crítica de Nietzsche.* "Anales XI", UNED, 2003.
- *La función del arte.* "Anales XII", UNED, 2004.
- *La palabra como experiencia poética.* Obra colectiva inédita.
- Grup de redacció del *Pedris de Bot, primera etapa (Tarragona).*
- Col·laboració en les revistes *La Hierba* (Casp), *L'Eixam* (Nonasp), *Delta* (Saragossa).
- Actualment col·labora a *Temps de Franja* amb una columna sobre dones.
- Col·laboració en *La lluna en un cove*. Nº 16 especial *Elles*, febrer 2009.
- Col·laboració en *Roda la mola*. Poesia del Baix Aragó de llengua catalana. IET.
- Pròxima publicació dels poemaris *Arrel de foscor i llum d'espera* i *És la vida qui parla*.

Tinc interès per totes les manifestacions artístiques. Em motiva especialment tot allò relacionat amb la psicologia humana. Escric per plaer i necessitat. M'agrada buscar paraules precises per construir un relat o un poema. A voltes, escriure és trobar pau davant la impotència per canviar les coses que amarguen la vida, i fer-ho d'una manera creativa.

Merxe Llop Alfonso

RESSÒ EN L'OBSCURITAT

Colección «Literaturas de Aragón»
Serie en Lengua Catalana, 21

Premio Guillem Nicolau 2010

*Als meus pares, fills, amigues i amics.
Especialment a qui m'ha inspirat històries que contar.*

© Merxe Llop Alfonso

Edita: Gobierno de Aragón
Departamento de Educación, Cultura y Deporte

Imprenta: COMETA, S.A.
Ctra. Castellón, km. 3,400 – 50013 Zaragoza

I.S.B.N.: 978-84-8380-261-8

Dep. Legal: Z. 1185-11

Una novel·la és un espill passejat per un camí
STHENDAL

I

La tarda de l'accident la Maria estava sola a casa. Moltes voltes havia pensat que si un dia li passava alguna desgràcia, no hi hauria ningú al seu costat per ajudar-la. No obstant això, va prendre la decisió de viure en solitud.

Després de dinar començà a sentir un mal de cap estrany, es va posar la mà al front però no estava calenta. Va seure al sofà i al cap d'una estona va notar que a poc a poc perdia la mobilitat de la mà esquerra. Sense dubtar-ho va trucar al 112, digué el nom, l'adreça i que es trobava molt malament. Abans de penjar l'aparell de telèfon va caure a terra.

La trucada fou atesa i un equip d'atenció urgent es va presentar, en poc temps, al domicili.

Dos infermers van obrir la porta del pis amb estratègies pròpies de qui irromp a la propietat privada per necessitat i, en veure-la al sòl, van agafar-li el pols i una veu digué: "respira".

Ràpidament la van instal·lar a l'ambulància per portar-la a l'hospital.

El metge de guàrdia, en observar les característiques de la malalta, va sol·licitar la presència d'un neuròleg. Aquest indicà que li fessin una ressonància cerebral.

La policia va posar en marxa tot un sistema de localització dels parents de la malalta. No van trigar gaire a localitzar una persona amb els mateixos cognoms. Van trucar per telèfon a la casa on vivia

una dona amb els mateixos cognoms; podria ser la germana d'aquella malalta desconeguda.

Un home agafà l'auricular i amb una veu espantada digué que aquella dona anomenada Maria Llompart i Segur era la seua cunyada.

De forma molt breu van informar a l'interlocutor sobre la situació de la malalta, la gravetat d'aquell fet, l'hospital on es trobava i altres detalls.

La persona que va rebre la informació era en Miquel Blanc i Sorroll, el marit de la Rosa Llompart i Segur, germana de la Maria.

Ràpidament, van agafar el cotxe per anar cap a l'hospital i pel camí van trucar a la millor amiga de la Maria, la Neus, que podia arribar més aviat, ja que vivia a la capital i ells dos havien de recórrer 90 Km des del poble fins a la ciutat.

Sense perdre temps en explicacions ni autoritzacions d'alguna persona responsable de la malalta, li van començar a fer les proves imprescindibles amb caràcter d'urgència per tal de conèixer l'estat de la pacient.

Els resultats de la primera ressonància van indicar que l'hematoma al cervell impedia fer un diagnòstic clar de la gravetat d'aquella lesió: calia esperar, però estava clar que es tractava d'una hemorràgia cerebral, sense poder diagnosticar, de moment, les causes que l'havien provocat.

La malalta va ser traslladada a l'anomenada UCI i en arribar la Rosa i el Miquel els van fer passar a la sala de visites on els esperava la Neus, que ja havia estat informada sobre la gravetat de l'accident que havia sofert la seua amiga.

Els tres estaven molt afectats. Les primeres hores eren decisives per determinar l'evolució de la malaltia, però res podien fer, només esperar.

Passats els tres primers dies, la Maria no millorava i el seu estat va empitjorar.

El diagnòstic no era massa clar però els metges van dir que la pacient es trobava inconscient, sense respostes a estímuls externs. Semblava que estava profundament adormida i incapaç de despertar-se, encara que els òrgans vitals funcionaven gràcies als aparells que la mantenien amb vida.

Després de dues setmanes d'aquell greu accident, l'equip de neurologia de l'hospital de la Seguretat Social establí un diagnòstic: la pacient Maria Llompart i Segur, ingressada el tres de gener de 2009 com a conseqüència d'un traumatisme d'hemorràgia cerebral, es trobava en situació de coma.

—Coma!— va dir la Rosa, i esclatà a plorar.

—Sí, coma.

—Però alguna cosa es podrà fer, no?

—Res, esperar, va dir el metge.

—Esperar? algun remei hi ha, no?

—Lamentablement cap solució: esperar i que sigui el que Déu vulgui.

—No, no és possible!, la meua germana, no!

Va ser necessari donar un calmant a la Rosa perquè no hi havia manera d'assossegat-la; cap tècnica de control emotiu li va servir en aquella situació.

Aquella nit no va dormir ningú. L'endemà la Rosa i el Miquel van tornar a l'hospital perquè havien de parlar amb els metges.

El doctor Francesc Boada, Cap del Servei de Neurologia, els va citar, a les nou del matí, al seu despatx.

—Bon dia, senyors. Passin. En primer lloc vull manifestar-los que lamento la desgràcia que els ha passat. Tinc un sentiment de comprensió i desitjo ajudar-los en allò que pugui.

—Moltes gràcies, Doctor.

—Bé, els he de dir que la seua germana i cunyada es troba en una situació estàtica. Per l'edat que té, i perquè l'hematoma del cervell pot dissoldre's a llarg termini, considerem que es tracta d'un coma no irreversible. És una persona jove i els seus òrgans vitals es conserven intactes.

L'hemorràgia que li ha esdevingut és una acumulació de sang localitzada a nivell cerebral a l'espai subaracnoïdal que apareix com a conseqüència d'una ruptura vascular espontània no traumàtica.

L'edat, el sexe i l'herència són factors de risc no modificables. Entre els modificables, el més important és la hipertensió arterial, essent el factor de risc més clarament implicat a l'aparició de l'hemorràgia.

Hi ha altres factors que no sembla que hagin estat la causa del cas que ens ocupa com són: la diabetis mellitus, malalties cardíques, el

tabaquisme, la hipercolesterolèmia, l'obesitat, el tractament hormonal, etc.

L'evolució de la malaltia cerebrovascular ha conduït la pacient a un estat de coma. En aquest centre no hi ha servei per situacions com aquesta i és per això que els deriven a l'hospital de la Misericòrdia, amb qui tenim establert un conveni específic per tal d'acollir i tractar malalts en estat terminal i coma profund.

Si volen preguntar alguna cosa ho poden fer amb tota llibertat.

—Nosaltres no tenim res a dir sobre la malaltia però ens podria informar sobre quin tipus de tractament tindrà al centre que vostè ens ha indicat.

—Es tracta d'un hospital amb totes les garanties mèdiques, professionals i humanes. Cada dilluns, com a Cap del servei de Neurologia, tinc una reunió amb l'equip de metges de la Misericòrdia. Entre els especialistes que s'encarreguen dels pacients com la Maria es troba la doctora Natàlia Vilagut, neuròloga afamada; poden estar tranquils que li dedicarà unes atencions de primera. L'hospital disposa de tot el necessari per acollir malalts en coma. La directora és una persona molt bon-dadosa i els donarà tot tipus d'informació i d'ajut. També funciona un servei d'atenció psicològica als familiars amb tot tipus d'orientacions sobre els malalts, actuacions durant el temps que dura l'hospitalització, accions posteriors, etc. En definitiva, ajuda els familiars a continuar la seua vida malgrat la realitat d'un fet tan greu.

—Moltes gràcies, doctor Boada. Bon dia.

—Adéu.

II

El divendres va ser el dia fixat per al trasllat a l'hospital de la Misericòrdia. La Rosa, el Miquel i la Neus van arribar al centre sanitari abans que l'ambulància que portava la Maria.

La directora de l'hospital els va rebre amb molta amabilitat; els va informar del funcionament i serveis de l'hospital. El més important era que tindria una habitació per a ella sola i que les característiques especials d'aquests tipus de malalts permetrien que se la pogués visitar a qualsevol hora del dia o de la nit, només calia deixar el DNI a recepció el temps que durés la visita.

També els va informar sobre aquells serveis que no estaven inclosos en la sanitat pública per a malalts en coma com eren: el de perruqueria, manicura, tractaments especials per a la hidratació de la pell.

Després de moltes explicacions i aclariments dels dubtes els va dir que podien anar-se'n ben tranquils; si el personal de l'hospital veia que es produïa qualsevol canvi en l'estat de la malalta, ràpidament serien informats.

Oferí un servei gratuït d'assistència psicològica a la família per tal d'emprendre una nova manera de relació amb el malalt i poder continuar la vida de cadascú a pesar de la tragèdia, tal com els havia dit el doctor Boada.

Van donar les gràcies i esperaren fins que la Maria va quedar instal·lada a l'habitació 93.

Ella mateixa els va acompanyar a veure-la perquè coneixia la forta impressió que la família sentia quan es trobava per primera volta davant d'una persona estimada, dinàmica, sotmesa a un estat de coma.

En obrir la porta, no van poder aguantar-se les llàgrimes. Es van quedar paralitzats davant el llit on la Maria semblava que dormia amb un rostre pàl·lid i molt més prima que tres setmanes abans, plena de tubs, pantalles, bosses de plàstic...

Un sentiment d'impotència i ràbia els va envair. El temps s'aturà en aquella habitació que acollia un ésser ple de vida condemnat a una quietud absoluta.

El psicòleg del centre els va aconsellar que, el primer dia, no es quedessin massa temps a l'habitació; era millor que marxessin aviat amb la seguretat que estaria ben atesa, perquè, lamentablement, ningú no podia fer-hi res.

Amb un esforç per donar sentit a un espai patètic i omplir de records aquell ambient hospitalari i mortífer, la Rosa va col·locar sobre la taula una fotografia que la seua germana estimava molt: estaven els seus pares amb les xiquetes de tres i deu anys, al jardí de la casa del poble; la casa familiar on passaven les vacances d'agost amb els cosins i amics.

També va penjar un mural on es veien les muntanyes i el pont del Matarranya, reproducció d'un quadre que la Maria tenia al despatx; aquella imatge, deia, li donava energia quan es trobava decaiguda.

Després de col·locar un gerro amb flors a la taula que hi havia al costat de la finestra i envaïts per la tristesa i malenconia van sortir deixant en una cambra solitària la dona que, en un temps passat, tanta alegria els havia transmès.

III

El personal de l'hospital ja estava acostumat a tenir malalts sense cap esperança de vida fins que el temps i Déu decidissin que ja n'hi havia prou. Però aquella dona tenia alguna cosa especial. El seu aspecte els donava certa confiança, transmetria molta pau, era un reclam de vitalitat, i no sabien per què.

El primer dia, la dona de la neteja, en veure la Maria, va seure al seu costat per imaginar-se com era la vida d'una dona com la que tenia davant.

—És molt maca, els seus ulls deuen ser obscurs com el cabell. Deu tenir entre 45 i 50 anys, pensava. La seua feina deu ser intel·lectual perquè les mans són fines i ben cuidades, un metre setanta d'estatura; és llarga i esvelta. Deu tenir bon caràcter; les faccions de la cara són suaus i projecten serenitat.

De manera inesperada, aquella persona que no dialogava amb ningú, es va sorprendre parlant amb veu alta a un ésser jacent.

—Malgrat la situació tant depriment, aquí dintre hi ha un ambient que té quelcom misteriós; és un lloc que convida a la calma, i no solament per les flors, la foto tan entranyable, el paisatge preciós de la postal...

Sense saber com, aquest monòleg intern es va convertir en la narració oral d'una escena quotidiana.

UN DIA QUALSEVOL

—Em llevo a les sis del matí. Tots els dies espero al portal de casa meua el cotxe d'una amiga que em recull per anar juntes a l'hospital i iniciar la nostra jornada laboral.

Avui he baixat per l'escala amb més somnolència que mai. L'inèrcia al començament del dia em condueix cap a la porta i després al vehicle que m'espera. Sempre la mateixa rutina, i un temps perdut per anar a la feina (l'hospital es troba a 15 km de la capital). Però no arriba el cotxe; un missatge al mòbil m'informa del retard: un accident a la Gran Via obliga a desviar el trànsit a l'hora de sortida dels vehicles. S'apodera de mi un desassossec, una angoixa, una inquietud: un fet inesperat ha trencat la rutina i em trobo incapaç de reaccionar davant d'aquesta situació.

El primer que em ve a la ment són les coses que estan sense fer a casa i com podria utilitzar aquest temps en acabar de recollir roba, cuina, sala, ordenar llibres.... les múltiples tasques que sempre guardem per quan hi hagi temps.

Amb esforç aconsegueixo relaxar-me. Obro els ulls a la realitat que m'envolta i descobreixo un altre paisatge a través del vidre del meu portal.

Els colors difusos del matí adquireixen formes concretes, nítides; de sobte, les persones que van i vénen com a ombres tenen nom i cognoms. El carrer desperta, els llums s'apaguen, s'encén el dia.

Primer veig el veí lampista que es dirigeix al seu taller. El segueix el Pere, el carnisser, que camina una mica adormit. Un metge entra per la porta posterior del centre de Salut que hi ha davant de casa. Minuts més tard passa una jove mamà caminant molt de pressa amb el seu bebè tancat en aquesta espècie de bombolla que porten incorporada els cotxets moderns (imagino que porta el seu fill amb els avis per emprendre ella una jornada de feina). En aquest escenari apareix una dona molt gran, grossa, de raça negra amb una túnica de vistosos colors i un nen a cada braç. Camina amb fermesa. Una velleta treu el seu gos i el senyor del setè, ben pentinat, deixa un perfum d'*after shave* mentre acaba de posar-se l'abric quan surt de l'ascensor.

Tothom passa ràpid, al compàs imposat per la societat que ens empeny.

Penso que potser podria elegir una altra vida més contemplativa, una altra cultura, però em satisfà ser dona, còmplice d'aquest paisatge humà i urbà. M'identifico amb tants homes i dones que els toca viure aquest moment històric. Participo del ritme actual, tinc la sensació de formar part d'una simfonia que sona bonica i solidària, fins i tot en les adversitats.

En acabar, com fora del temps, la dona de la neteja va sortir d'un estat d'absència. Es va sorprendre parlant en veu alta a una persona inconscient.

Donà un bes a la Maria i continuà amb la feina.

IV

Quan la infermera de guàrdia del cap de setmana va entrar a revisar l'habitació de la Maria, el primer que observà va ser la foto sobre la taula, després el paisatge, les flors...

Contemplà la fotografia amb emoció especial. Les expressions entranyables dels nens sempre li feien sentir nostàlgia. Ella no havia tingut fills i sabia que el destí li havia fet la mala jugada de negar-li la maternitat.

També se sentia fracassada perquè havia començat a estudiar Pedagogia, però ho va canviar per Infermeria als dos anys, deia que era una carrera més curta, amb possibilitats de treball i ja es veia massa gran per a fer estudis tant llargs. Pensava continuar un cop treballés, però fins ara no ho havia fet.

En contemplar la Maria tan serena sobre un llit blanc, el record d'una vivència important la va mantenir un temps asseguda amb els ulls tancats.

De sobte va formar un pont entre el desig de tenir una criatura i l'esperança de vida per a una persona que es mantenia amb els mínims vitals gràcies als aparells clínics.

—Un dia de vida justifica haver nascut— es deia.

De manera misteriosa, aquella dona en coma li va arrancar del cor les paraules que recordava perfectament des que va escriure la carta a la filla de la seua amiga per explicar-li l'experiència que van viure juntes.

MERCÈ

Estimada Mercè;

T'escric esta carta perquè necessito comunicar-te les emocions i les vivències de la teua mare i jo, quan tu solament eres un projecte.

Tot va començar l'any 1994 amb la sol·licitud d'una beca per realitzar un treball d'investigació pedagògica sobre "Les motivacions inconscients en l'aprenentatge de les llengües".

La proposta va ser acceptada i les dues vam posar en marxa un pla que incloïa molts viatges a Madrid i a Barcelona amb l'objectiu d'entrevistar terapeutes de diferents corrents però bàsicament de la Gestalt i la Psicoanàlisi. Est tipus de treball ens va permetre mantenir una comunicació més enllà de la relació professional i es va establir entre nosaltres una gran amistat.

L'experiència va resultar ser una de les tasques més importants que hem fet en el nostre itinerari formatiu i laboral.

Conèixer elements bàsics de la psique humana ens va portar a fer-nos plantejaments radicals sobre la nostra vida.

Les converses profundes sobre l'ésser humà amb els psicòlegs i psicoanalistes que van col·laborar estan enregistrades en la nostra memòria com una energia de reserva per als moments de decaïment.

Estic segura que aquella feina va provocar en nosaltres una revolució personal que ens va fer prendre decisions crucials: jo em vaig divorciar i ella va decidir ser mare soltera.

Un dia la meua amiga em va dir que volia adoptar una nena xinesa. Jo, tot i que no coneixia les raons d'esta decisió, tan atrevida com sempre, li vaig preguntar per què no la tenia ella i així viuria l'experiència de portar una criatura al seu ventre, parir i sentir la maternitat biològica. Em va contestar que ja ho havia pensat i que dubtava.

Jo tenia molt clar que les vivències de l'embaràs i el part són úniques per a la dona fèrtil i que no es poden comparar a una adopció.

Més endavant em va dir que havia consultat metges, especialistes, també per Internet, i havia decidit tenir-lo ella.

A partir d'esta determinació s'inicià un temps de vivències inoblidables que han estat la causa que tu estiguis al món.

Primer va començar un rosari d'anàlisi d'hormones, un recompte d'òvuls abans de cada menstruació, un anar i tornar amb injeccions per afavorir l'estimulació, les frustracions quan no es quedava embarassada, plors, dubtes, temors...

El temps passava i la cosa no funcionava, així que va localitzar el millor hospital del país per fer-se la fecundació in vitro amb totes les garanties.

I succeí!

No et pots imaginar, Mercè, l'angoixa dels primers mesos, quan tu eres un embrió i vas estar a punt de no existir. El perill d'avortar era molt gran i la teua mare es va passar dos mesos mirant al cel perquè ni llegir podia, al llit, a causa de les hemorràgies tan grans que tenia. Però tu també et vas aferrar a la vida. Tu volies vindre; tu ja estaves viva.

Quan ja et vas assegurar al ventre vingueren els dubtes, els temors, la por: què li diré a la meua filla quan sigui gran? Jo tinc dret a donar-li vida? I si ella no ho vol? I si pensa que he estat massa egoista tenint-la? Com ho faré a l'adolescència? I quan estigui malalta?

Donar vida és un valor essencial de l'ésser humà. Un dia de vida és suficient com per justificar l'existència humana. Hi ha alguna cosa més gran que la vida?

La teua mare ha estat molt valenta; t'ha estimat tant abans de nàixer!

Ella va superar els prejudicis socials, els dubtes personals i familiars. Tot per la teua existència; tot per tu.

—Endavant!, es va dir.

—Endavant! Li dèiem els amics; pots estar segura que t'ajudarem.

Juntes vam viure l'embaràs, més endavant, el part i finalment: tu.

Tu, la reina, l'energia més gran que omple tot l'espai.

I la cara de la teua mare, i tota la seua persona...transformada quan et va veure per primera volta.

—Ésser mare també és un regal de la vida, ara ho sé! Estes paraules les repeteix molt sovint.

Benvinguda a est món d'alegries i patiments.

Gràcies per haver estat el motiu de tants moments entranyables.

Felicitats, Mercè!

V

El cap de setmana hi havia poc moviment a l'hospital. Aquell dia feia la guàrdia una metgessa jove, la doctora Natàlia Vilagut, especialista en neurologia i responsable de dues seccions: geriatria i terminals.

En començar el servei va ser informada sobre les novetats del dia: incorporacions, baixes, defuncions, sortides...

Després de realitzar les visites als malalts habituals es va prendre un cafè de la màquina instal·lada al passadís abans de visitar l'habitació noranta-tres; aquella seria la darrera visita. Avui hi havia una pacient en coma i feia molt de temps que no es donava cap cas d'aquestes característiques.

La doctora Vilagut tenia molt interès a tractar un cas com aquell. En primer lloc va revisar l'informe mèdic de la pacient: cinquanta-tres anys, soltera sense fills, metre seixanta-dos, cinquanta-quatre kg i cap malaltia destacable. Va ingressar el divendres passat, venia de la UCI de l'hospital de la Seguretat Social, on va estar quinze dies, amb un coma provocat per una hemorràgia cerebral.

Es tractava d'un cas interessant.

La primera acció en entrar a l'habitació va ser comprovar els signes de vitalitat d'aquella malalta especial, revisar els aparells que la mantien en vida i comprovar que tot funcionava perfectament.

En acabar l'acció professional es va fixar detingudament en les faccions d'aquella dona apagada però plena de vitalitat: color rosat, cabells ben cuidats, mans de pianista i braços de ballarina.

Encara que no era habitual en ella, va seure a la butaca que hi havia prop del llit i, en contemplar la malalta, va començar a imaginar-se com seria la vida si li passés el mateix que aquella desconeguda.

D'una manera inconscient, ella, es projectava en la persona que tenia al davant.

Al cap d'un temps va sortir de l'habitació a prendre's el segon cafè. La nit de guàrdia es fa molt llarga en un hospital com era el de la Misericòrdia, no té gaire moviment.

La doctora Natàlia era una persona valenta i emprenedora, però l'impacte del coma en una dona jove li va despertar les incerteses de la vida; els temors principals de les persones, les decisions que es prenen que ens fan enfrontar amb la nostra llibertat.

Després del segon cafè se'n va preparar un tercer i sense dubtar-ho entrà a l'habitació noranta-tres que feia poc havia visitat.

Es trobava envaïda per una angoixa que no la deixava en pau. Ella sabia el motiu i sense saber com va decidir contar-li-ho a la dona desconeguda, en coma, aquell pensament que no la deixava en pau: la llibertat d'escollir.

LLIBERTAT

És la primera volta, després de la meua separació, que el Màrius està al llit amb una altra dona. Ho sé perquè ell m'ho ha dit.

Pensava que un dia arribaria; és la conseqüència normal de la meua decisió. Jo he decidit emprendre una nova vida, sola, després de disset anys de matrimoni amb un home que m'anul·lava la capacitat d'actuar. He trencat amb ell perquè no podia ser; la rutina s'havia instal·lat en les nostres vides, tot era perfecte perquè les decisions importants les prenia ell. Solament hi havia un problema en la nostra relació: la meua gelosia. Això era el motiu de discussions i feia que, de vegades, es creés una tensió inútil.

Ens vam separar per decisió meua: volia llibertat.

Ara sento que la ruptura també suposava un desafiament. Em repto a mi mateixa perquè vull saber fins a quin punt sóc capaç de suportar que l'home que més m'ha estimat, segons deia ell, ara estigui amb una altra dona; fins i tot que pugui casar-se amb ella.

Avui em trobo sola amb les conseqüències de la meua decisió. Tinc por però sento l'impuls positiu d'iniciar una nova vida; la vida que jo he decidit lliurement.

He començat l'aventura d'allò desconegut, no saber què pot passar, però avui sento que l'estimo, que els anys de vida que hem viscut no han estat tan desastrosos per a mi i ara tornaria enrere, però ja és massa tard.

Havia d'arribar: el Màrius al llit amb un altra!

Si jo vaig prendre la decisió, per què torna el monstre de la gelosia quan s'inaugura la meua anhelada llibertat?

La doctora Vilagut es quedà adormida al costat d'aquell cos immòbil i absent.

VI

El dilluns era un dia de molta feina: metges, revisions, anàlisis, reunions, etc. Es procurava derivar les visites a les tardes perquè l'activitat era més calmada però si hi havia una visita per a l'habitació noranta-tres tenia accés amb l'única restricció del temps de neteja i higiene personal de la malalta.

La Rosa es va plantejar visitar la seua germana dos cops per setmana: el dilluns amb la finalitat de parlar als metges per fer un seguiment sobre l'evolució de l'estat de la Maria, i també un altre dia, el divendres o el dissabte. Si era necessari es quedaria amb ella a l'hospital.

Per anar a la ciutat escollia el tren, ja que així podia llegir o escriure; els horaris li anaven bé per anar i tornar el mateix dia.

La Rosa era psicòloga i la Maria doctora en medicina però era una estudiant de psicologia, afició que es convertiria en la seua veritable vocació. Es portaven set anys i, la Rosa, que era la més gran, vivia una situació que ella denominava "de privilegi". Estava jubilada, gossava de bona salut i, quan ja es considera que una es massa gran per enamorar-se, va conèixer l'home *de la seua vida*.

Abans de la jubilació, havia treballat en un Gabinet de Psicologia privat a la capital i ell era traductor. Quan van decidir posar-se a viure junts van escollir la casa que els pares de la Rosa tenien al poble com habitatge principal i el pis que el Miquel tenia a la capital per assumptes puntuals: anar al cinema, al teatre, conferències, etc.

Al poble, la Rosa, s'hi trobava molt bé: podia llegir, escriure (les dues aficions que durant els anys de feina no va poder realitzar plenament) i gaudir, amb el seu company, del paisatge, del riu, de la casa i del jardí. El Miquel solament necessitava un ordinador i Internet per realitzar la seua feina.

A l'estiu es reunien a la casa amics i amigues i s'organitzaven tertúlies interessants al voltant d'una taula on hi havia de tot per menjar i veure.

—Maria; he pensat que cada viatge et portaré un text del llibre que estic escrivint o un relat, o alguna història que t'agradi; t'ho llegiré. També et parlaré de les persones que em pregunten pel teu estat i que t'envien energia per tal que s'acabi aviat aquesta situació.

Entre la Neus, que viu aquí, jo i tots els amics que no t'obliden, et farem recordar coses agradables. No et preocupis, que no et deixarem sola. Tu has estat sempre una persona molt estimada i continues amb nosaltres cada dia, germana.

Avui sento el desig de parlar de l'home que més m'ha estimat.

ELL

Ell ha estat l'amant que m'ha fet descobrir la meua sexualitat quan ja estava totalment convençuda que tenia una carència absoluta de sensacions. Hi havia molts inconvenients per establir una relació formal, però la constància i el desig han estat tossuts i un dia de festes al poble, sense cap planificació prèvia, agafats de la mà, il·luminats per un raig de lluna estival, vam anar al riu solitari i, en una mena de pacte silenciós, ell va començar a recórrer les meues fibres més sensibles fins que va esclatar l'èxtasi. Abans ell em va narrar com en un conte de nimfes les propietats de les grutes internes, del doble joc de llavis i de la grandiosa xarxa de camins sexuals que la dona posseeix; del preciós coll de l'úter, de les possibilitats dels pits, dels camins dels gemecs, de les cavitats ardents d'amor, del ventre, troc i cames esperant ser recorreguts amb passió.

El joc de les fantasies inconscients s'activà en un escenari carregat de desig sexual.

—Saps quin és l'avantatge del teu coll?

—Quin?

—Que sosté un cap fascinant i enigmàtic.

—I què més?

—Sós una persona intel·ligent, àvida, investigadora, entusiasta, inquieta, vidriera oberta al món.

—M'agrades i t'estimo.

—Jo també t'estimo molt!

Va ser l'inici d'una relació que durà tota la vida.

VII

La segona setmana, la Maria va rebre una visita important: l'amiga Marta, que vivia a 200 km i feia poc havia enterrat la seua mare.

Es coneixien del temps de la Universitat i les dues van fer un viatge a l'Índia amb l'objectiu d'omplir-se d'espiritualitat i trobar nou sentit a la vida. Sempre havien tingut el desig de realitzar aquell viatge, d'entrar en contacte amb un país tan diferent del món d'occident. Allí la pobresa s'instal·la als carrers i les mirades dels petits i grans et fan bategar el cor amb tanta força que et quedaries per sempre en aquell poble de contrast entre la necessitat i la bellesa.

A l'Índia, el somriure és l'acompanyant de la vida i la generositat viu al costat de la misèria. Aquell viatge els va deixar un profund sentiment de valoració de les petites coses per damunt del consumisme occidental; una mena de nostàlgia de l'afecte i la tendresa a partir de no tenir res a perdre, una espiritualitat més enllà de les religions i rituals màgics. Un viatge que mai no oblidarien.

La Marta, en veure l'amiga, recordà aquell viatge; la recerca de superació moral i espiritual; i li va contar uns sentiments que portava dintre que i mai no havia pronunciat sobre el seu pare.

MON PARE

Dues hores de cotxe; estic cansada, no m'agrada conduir però he de visitar el meu pare, vidu, l'he d'acompanyar al metge, ho desitja i és una acció d'estima i agraïment.

De mon pare he après quines coses són importants i quines no ho són, especialment el valor de la vida per la vida. Viu amb el cap ben alt sense deixar-se dominar per l'afany de tenir diners, del consumisme, l'enveja o l'odi.

Contemplo les seues mans que l'artrosi ha deformat i veig l'esforç per treure endavant una família amb dignitat.

Mon pare és un exemple per valorar la importància que té estimar el que un realitza, de gaudir amb l'ofici propi.

Moltes voltes sento la necessitat de contar-li la pena que sentia quan veia que s'entregava tant al seu treball, però no tinc coratge.

Tenia gelosia quan entregava un moble acabat; tan ben fet!, amb tantes hores de dedicació! Quan veia que una taula, un armari, una cadira... sortien de la fusteria, hagués corregut al darrera per retenir-ho: jo no volia que marxessin de casa les coses que ell creava (per a mi, convertir uns taulons de fusta en mobles era crear) Pensava que ningú era digne de tindre les seves obres, tan boniques i perfectes i tan mal pagades.

També m'ha ensenyat que el temps dedicat a fer accions desinteressament per als demés dóna a la vida un sentit més enllà de tota valoració material.

Persona virtuosa: honrat, agraït, capaç de perdonar, prudent, noble.

Sembla que dir "t'estimo, pare" no està inclòs en el vocabulari dels fills. Quantes voltes ho he sentit amb paraules mai no pronunciades!

Desitjo fer coses per a ell; petits detalls, alguna manifestació que li faci entendre quant l'estimo, encara que no ho puc dir. Ell ho sap, com se saben les coses que no es diuen.

Sempre m'he preguntat: com és que tenim tantes dificultats per expressar amb paraules els nostres sentiments?

VIII

El segon divendres a l'hospital, la Rosa parlà a la seua germana com si fossin al bar del Trinquet: de manera fresca, natural, tranquil·la, entranyable.

—Parlant de relacions amoroses, t'he de contar un fet que m'ha impressionat: la història de la Paquita.

Com saps, la van jubilar abans d'hora, conseqüència de la crisi.

Primer ho va passar molt malament però avui és feliç: s'ha enamorat.

Ha trobat l'amor després d'una vida plena de frustracions amoroses. Ell és un home gran, sensible i elegant, un seductor que oculta la malenconia d'una vida complexa amb situacions molt difícils: una persona molt interessant. Diuen pel poble que ha tingut moltes amants. Realment és un home molt guapo.

He pensat en aquesta història i he preparat un petit relat per a tu.

JO HAGUÉS PLORAT PER TU

Tarda de diumenge. Ell llegeix, ella escriu i els dos gaudeixen d'una primavera exclusiva, única i irrepetible. El temps s'atura i tots dos saben com viure intensament la vida.

Es van conèixer ara fa poc i van comprar un apartament per començar, junts, el camí definitiu, amb la motxilla carregada d'experiències bones i dolentes.

—Crec que comprenc les raons que t'han portat a ser un seductor, li va dir ella.

—Vols dir?

—Fa poc temps sentia gelosia de totes les dones que se t'han apropiat perquè considerava que es beneficiaven de tu; del teu saber eròtic. Sentia ràbia i enveja; pensava que elles anaven a seduir-te. Actualment, aquestes accions teues, les entenc com una fugida. Tu no anaves a la conquesta per satisfer un desig sexual exclusivament. Tampoc buscaves a qualsevol. Per a tu era important la bellesa, el joc de la seducció, la creativitat en el contacte. Era una necessitat bàsicament teua. Tu necessitaves expressar-te en el camp amorós, demostrar-te a tu mateix la teua vàlua; posar en pràctica els teus coneixements sobre l'amor. La seducció també ha estat un recurs per ajudar-te a suportar la vida.

—Ara ens estimem.

—Estimar-te és un acte voluntari. Tinc voluntat d'estimar-te. La meua manera d'estimar-te és un ventall que té formes diferents.

T'estimo amb la tendresa que porto dintre. Tu fas possible que sorgeixi tot el potencial amorós instal·lat en el meu tarannà i jo decideixo que tu siguis el dipositari d'aquest corrent. També t'estimo amb passió i desig. Per tu cuino i dedico temps a preparar menjars adequats a la teua dieta diabètica; t'estimo amb dedicació. Em sento acollida en totes les manifestacions amoroses i és per això que t'estimo sense remei.

Ell l'observa silenciós; s'apropa al balancí on ella escriu amb la ploma que li va regalar el dia de la jubilació, i li dóna un bes als llavis tancats.

Ella sempre havia dit que el millor regal de jubilada seria una ploma d'or blanc Montblanc i que mai ningú no la hi va regalar, ni quan va marxar del poble, ni als quaranta, ni als cinquanta.

—Per què a les dones ens regalen polseres o collarets i als homes rellotges o plomes? sempre deia. Ell, que ho sabia, li va fer el regal esperat durant tota la vida.

En sentir-lo, tanca els ulls i dues llàgrimes es rellisquen per la galta fins que la punta de la llengua les engoleix cap a dintre per notar la petita amargor que allarga el bes amb una sensació subtil però deliciosa.

—Solament per aquest bes ja ha valgut la pena comprar l'apartament.

—Per què la vida és tan injusta?

—Si haguessis de resumir amb una paraula la tristesa que t'ha acompanyat en la vida, quina paraula seria?

—La tristesa negada. I tu, quina paraula diries?

—La solitud. No hi ha solitud més amarga que la que es viu en companyia de la parella quan l'amor està enterrat i no tens forces per sortir d'aquesta tomba; primer són els fills; després la por a emprendre un nou camí. És la coronació de la solitud. Es poden aguantar problemes de feina, malalties, patiments diversos, però sentir dia a dia, minut a minut l'absència d'un sentiment que abans no feia falta ni anomenar-lo perquè era present en totes les circumstàncies, no, no és pot suportar. Sentir que no hi ha res d'aquella atracció, que la pell no es commou en el contacte i al mateix temps voler fugir d'aquesta situació; lluitar per intentar recuperar una manera d'estar que s'ha esfumat com quan s'apaga el foc dels troncs a l'hivern i no és possible el retorn, és

molt dolorós. En aquell temps, jo buscava qualsevol programa televisiu per tal d'evitar el silenci que ocupava tot l'espai.

—Potser havien de succeir aquelles vivències de tristor perquè ara puguem sentir la vida amb tota plenitud en cada instant.

—Possiblement.

—Jo hagués plorat per tu, li va dir ella.

—No en tinc cap dubte, contestà ell.

I cadascú continuà amb les seues tasques. Ara no estaven sols; la presència mútua era un corrent d'energia que envaïa tots dos.

Ningú no podia explicar el secret d'aquest misteri amorós, però tan real!

La Rosa acabà la història, li féu un bes, a la seua germana, i col·locà el ram de margarides tallades del seu jardí dintre d'un gerro al costat del llit. Amb el cor bategant marxà deixant en la sala un perfum a lavanda, el seu.

IX

La Neus era la gran amiga de la Maria. Cada setmana anava a l'hospital una o dues voltes i procurava no coincidir amb la Rosa per tal que tingués quasi cada dia una visita.

La tarda del dos de febrer, quan va arribar, en veure-la tombada, dormida, sense cap expressió, li van venir a la ment les reflexions que moltes voltes s'havia fet sobre què farien si tornessin enrere amb l'experiència de la vida.

Eren converses sobre les dones d'aquest segle.

En lloc de caure en una nostàlgia provocada per la situació, va reaccionar positivament i li van acudir al cap uns pensaments que va començar a explicar a la Maria, de la mateixa manera que xerraven a la cafeteria els matins dels diumenges d'hivern.

PENSAMENTS

—Saps, Maria, ara que els anys m'han fet més sàvia em pregunto per què ens em mortificat tant al llarg de la vida inútilment.

Et recordes dels patiments a la nostra infància quan una amiga ens deia: *no sós la meua amiga?* Déu meu, quants plors!

I els primers tantejos amb els nois? “Jo no li agrado”, “no sóc maca”... I l'amiga que d'amagat venia i et deia: “M'ha dit que li agrades tu”. Quina alegria! Era un temps de sospites, d'il·lusions.

Les dones de la nostra generació buscaven molt aviat el matrimoni com una fugida de casa i una conquesta de llibertat que en aquell temps no teníem: “Torna a casa a les deu”, “no pots anar d'excursió a l'estranger”, “no es possible sortir sola”, “para compte amb els nois”, “no vagis amb aquella xiqueta”, “el ball és cosa dolenta per a una noia fina”...

Jo estava cansada de tants consells i privacions.

Ens casaven massa joves i després venia el divorci. Quantes parelles de la meua edat viuen juntes?

A voltes penso que ens hem equivocat. Hem lluitat per tal d'aconseguir els nostres drets com a persones; hem buscat un lloc laboral digne sense diferències en funció del sexe i l'hem aconseguit. Hem estat esposes, mares, filles del nostres pares, cuidant-los de vells, hem treballat amb tota la nostra energia... Hem trencat amb el rol convencional, però la societat ens ha imposat acudir a fer allò que es

considerava propi de la dona. Hem, hem, hem... O si no, qui anava amb els nens al metge quan estaven malats?, qui s'encarregava d'organitzar els menús setmanals de la casa i fer la compra?, qui comprava la roba de la llar? qui ha cuidat als malalts de la casa? En definitiva, la responsabilitat era per a la dona; en el millor dels casos es deia: "Aquella té un marit que l'ajuda en la compra, que li fa el menjar..."

Quan era petita jo volia haver nascut home; sempre he rebutjat l'obligació imposada de fer les coses pròpies de la dona.

Ja de molt jove m'agradava jugar a jocs de nois: pujava als arbres, jugava al futbol, anava amb els nois a buscar serps al riu, agafàvem granotes i les posàvem dins de pots de conserva i les soltàvem al pati de l'escola. Així fèiem enfadar la mestra i es formava un xivarri molt divertit.

Però allò que més envejava dels nois era la llibertat de sortir de casa i entrar a l'hora que volguessin. A casa no els preguntaven amb qui sortien o no.

Jo he tingut la sort de no haver-me trobat mai cap discriminació amb el sexe masculí en les diferents feines que he tingut. Ni tant sols m'ho plantejava. Conec moltes dones que han hagut de suportar actuacions discriminatòries per part dels *jefes*. I no et vull parlar de cap tipus d'abús de l'home que està en una situació de superioritat, amb poder sobre la dona, o dels maltractaments físics o morals, no te'n vull parlar perquè em puja la tensió i és dolent per al meu cor.

Hem lluitat i lluitarem. Et confesso que m'entristeix molt pensar que les noies joves d'avui han heretat un món construït amb molta voluntat i desig però que no són conscients del que hem batallat per aconseguir-lo. Els sembla que la societat sempre ha estat així, com elles l'han trobada.

Hem aconseguit que els drets humans siguin comuns a les persones, però realment hem canviat el rol de l'home en un sentit igualitari?

X

La gran nevada de la nit i el fred polar que arribà del nord no va impedir que la Rosa realitzés el seu viatge del poble a la ciutat per visitar la germana estimada.

—Bon dia, Maria. No veus la neu però pots sentir el fred darrera dels vidres de la finestra que dona al jardí.

T'agradaria jugar amb la neu com ho fèiem quan eren petites i no volíem anar a l'escola perquè era més atractiu el paisatge nevad i les emocions que ens despertava la neu tan blanca. Et recordes de la caiguda del Martí, el fill de la Neus, i els brams que feia al veure's un peu girat l'inrevés pel turmell? Recordo que em vas trucar i molt serena em vas dir que feies pràctiques de com tractar un xiquet que s'havia posat histèric pel dolor i l'aspecte del peu. Li van posar guix; com gaudia, el Martí, amb la signatura dels amics al guix! Et recordes de la foto amb el peu ple de dibuixos com una mena de tatuatge? I quan es negava que li traiguessin aquell aparell que el feia tant interessant? S'ha fet gran i mai no ha perdut aquella simpatia que l'identificava d'una hora lluny.

A voltes, sense saber-ne el motiu, sentim una malenconia especial que ens fa recordar històries antigues simpàtiques.

Recordo una pacient que em va contar una experiència insòlita però real. Crec que t'agradarà escoltar-la.

Endavant! Comença la història del Joan i l'Esther!

MATRIMONI

El Joan i l'Esther es van casar molt enamorats; tothom deia que mai no havien vist una parella que s'estimés tant. Ell, tot el dia pensant com fer coses que agradessin a ella i ella, tot el dia actuant per a ell.

A poc a poc, les sospites i la gelosia es van anar instal·lant a la ment de Maria. Amb la finalitat de buscar pau a la llar, ell va acabar amb totes les amistats. Era tan gran el reclam d'exclusivitat de la seua dona que va aconseguir que ell no necessités ningú; fins i tot quan el Robert li trucava per recordar-li el final del partit de la lliga, o quedaven per fer un cafè, ell feia veure que no li interessava, o tenia feina perquè ella sentia ensorrar-se el mite de l'exclusivitat i es cabrejava com una histèrica si el Joan sortia amb el Robert o qualsevol altre amic.

L'Esther va començar a controlar tot el que el Joan feia i així se sentia més segura i perdia la por de ser abandonada. Fins i tot revisava els números de telèfon amb les trucades d'ell i les factures domèstiques, no fos que hi trobés algun escrit sospitos entre línies. Buscava per les butxaques d'americanes i pantalons, sentia perfum a femella quan arribava a casa tard. Cada nit li havia d'explicar amb pèls i senyals allò que havia fet durant la jornada, amb qui havia parlat, quins problemes havia resolt a la feina... En fi, era una tortura per a ella i per a ell.

L'Esther cada cop estava més obsessionada i el Joan, cada volta més trist.

Però un dia ell va decidir que això s'havia d'acabar. Li va parlar molt seriosament.

—Esther, durant cinc anys de matrimoni, sempre t'he estat fidel.

—Però jo no sé tot el que fas.

—Et dic que no estimo ningú més que tu.

—Com n'estic segura, d'això?

—Perquè t'ho dic jo.

—Jo et crec, però...

—Et repeteixo que tu ets l'amor de la meua vida.

Però no eren suficients les paraules, l'Esther continuava amb els seus temors i patiments.

De cop i volta, el Joan, inaugurarà una nova manera de relació: no li donava cap explicació, a la seua dona.

Ella es mossegava les ungles, es va aprimar, volia morir. Cap estratègia aplicada no va fer canviar l'actitud d'ell, al contrari, de mica en mica, se'l veia millor.

Un dia, l'Esther, va buscar una *bruixota* per Internet i li va trucar.

—És vostè la bruixa Mariana que s'anuncia en una pàgina web?

—La mateixa: digui'm.

—Miri, voldria fer-li una consulta.

—Quan vostè vulgui.

—M'estimaria més venir personalment a casa seua.

—D'acord: prengui nota. Dijous a les tres de la tarda.

L'Esther es va desplaçar fins a la casa de la bruixa el dia acordat.

—Bon dia.

—Passi i sigui.

Varen seure una davant de l'altra en una taula rodona on hi havia les cartes que la Mariana començà a barrejar.

—Doncs digui'm quina és la consulta.

—Vull saber si el meu marit manté relacions amb una altra dona.

—Les cartes diuen que, vostès, fa un temps que no tenen relacions sexuals.

—Cert.

—També diuen que el seu marit darrerament està molt content.

—És cert!

—Miri, li diré què ha de fer per saber-ne la resposta. Amb una perruca ben diferent del color i la forma del seu cabell, dilluns o dimecres o divendres, a les vuit de la tarda, vagi a la cafeteria de l'hotel Melià.

—L'hotel que hi ha a 10 km, carretera de Lleida?

—El mateix.

—Prengui's un calmant i no organitzi cap aldarull pel que veurà.

—Així sabré el que fa el meu marit?

—Ho podrà veure amb els seus propis ulls.

—Molt bé. Gràcies.

Li va pagar cinquanta euros per la visita i marxà.

El dilluns es disposà a seguir les indicacions de la bruixota i comprovar si les cartes s'equivocaven o no. Es comprà una perruca i es vestí de tal manera que ni la seua mare l'hagués coneguda. Es dirigí a l'hotel Melià, entrà a la cafeteria i, al cap d'una estona d'espera, arribà el seu marit acompanyat.

No podia creure el que veia, però mantingué la calma per tal de poder tornar-hi dos dies més i assegurar-se que el que veia era real. Els tres dies es va repetir la mateixa escena.

Era tan impactant per a ella comprovar que aquell home que li havia jurat fidelitat, que no tenia cap altra dona... aquell home, el seu marit, fos qui sol·licitava al recepcionista de l'hotel la clau de l'habitació 115.

Semblava increïble que, cinc minuts més tard, una altra persona també demanés una clau de la mateixa habitació: era el Robert.

XI

El David era fill de la Dolors i del Tomàs. La mare vivia a la ciutat i es va casar amb un pagès després que l'àngel de l'amor els temptés durant la Festa Major del poble, que mai no oblidarien.

A partir d'aquell dia, ja no es van poder separar en tota la vida. Es van convertir en un matrimoni molt ben avingut. Ella s'adaptà a la vida rural; fins i tot ajudava el seu marit en les feines del camp quan la feina era més intensa.

Van tenir un únic fill, el David, que es va criar amb molta salut i els dos consideraven que era una benedicció de Déu per la bondat, la simpatia, la salut i la bellesa que tenia.

El David va conèixer la Maria quan va decidir formar parella. Era amiga de la seua mare, psicòloga i amb bones referències professionals i d'humanitat. Ell va pensar que era la persona més adient per donar-li consell en unes circumstàncies difícils per prendre decisions.

Quan es va assabentar de la desgràcia de la Maria, va sentir la necessitat de visitar-la.

Un diumenge al matí es va presentar a l'hospital amb un ram de roses. Mentre caminava lentament pel passadís cap a l'habitació no sabia ben bé què diria.

Va entrar i, en veure-la tan serena i en actitud d'acolliment, de sobte, assegut al seu costat, li va narrar el drama del descobriment de la seua sexualitat.

LA MEUA SEXUALITAT

Mai no he plorat tant com el dia que vaig descobrir la meua identitat sexual.

Tenia divuit anys i havia trencat amb la novia després de dues relacions anteriors que no van tenir èxit.

La meua infància va ser normal, sense cap actuació que em fes pensar en algun aspecte diferenciador dels altres nois. Jo jugava al futbol, escalava i treballava la terra. Potser l'únic que puc recordar una mica diferent dels altres nois és que m'agradava jugar amb les noies a disfresses i a saltar la corda.

Però el que està clar és que amb les noies, ja adolescent, la cosa no funcionava. Ni m'excitaven ni m'exciten. I fins aquí encara pot semblar normal: la meua sexualitat va una mica retardada, tinc massa coses interessants a fer com per pensar en noies, etc.

Però no, va ser a la festa d'aniversari de la Carme, quan estàvem amics i amigues del poble i forasters, i després de menjar i beure amb abundància, a l'hora del ball que un noi de Saragossa, a qui jo agradava, em va fer un petó als llavis, i el meu sexe va reaccionar com mai no ho havia fet. Jo pensava que era l'alcohol i, cansats, vam marxar cap a casa, a la matinada.

No vaig aclucar l'ull ni en dos dies. Allò era terrible perquè no sabia a qui explicar-li una cosa tan poc clara, tan íntima, tan tabú.

Internet és un déu que et pot salvar o enviar directament a l'infern. En el meu cas va ser el descobriment: Internet i el *xat* em van donar

elements suficients com per començar una investigació sobre la meua identitat.

Del contactes que vaig fer, sortí la primera visita a un pub de la capital. L'ambient no era del meu gust i em vaig dedicar a conèixer altres llocs.

Viatjava a la capital un cop a la setmana amb diferents excuses.

Una nit, en un lloc d'ambient gai, un noi que em va semblar maquíssim (potser va intuir el meu desconcert i inexperiència) es va apropar i em digué a l'orella que li agradava i que tenia un cul molt ben plantat. Jo no vaig sortir corrent perquè tenia molt interès a conèixer les meues reaccions. Vaig seguir el joc de seducció i ens vam besar.

Divuit anys sense cap reacció orgànica a cap estímul sexual i aquella nit va esclatar amb tota la fúria el desig retingut.

A partir d'aquell dia vaig sentir la dolorosa constatació d'una realitat instal·lada en mi.

Mai no he plorat tant com aquella nit al cotxe.

Més endavant, m'envaïa la por d'enfrontar-me a aquesta realitat nova. Pensava en com ho diria als meus pares i a la resta de la família.

De cop i volta el meu món afectiu es desplomava; també els projectes de futur. Solament veia la intolerància d'una societat plena de prejudicis. Era com tirar al riu el coneixement sobre la persona humana que havia rebut per herència i educació. M'havia d'enfrontar a una manera nova d'assumir els sentiments d'afecte i la possibilitat de vida en parella. Havia d'aprendre-ho tot i en un àmbit marginal. Em mancaven models i, al poble, no tenia cap suport que em pogués ajudar en aquest món nou que m'obligava a seguir si pensava viure d'una forma coherent amb el que havia descobert.

Vaig fer l'esforç de parlar amb la meua mare i explicar-li tot el que jo sentia i els descobriments sobre la sexualitat que jo tenia. La millor conversa de la meua vida; ella em va donar comprensió i confiança per enfrontar-me a les dificultats que m'esperaven.

Més tard vaig parlar amb el pare i ell també manifestà el seu desig d'ajudar-me.

Van ser ells qui em parlaren de tu i ells foren els responsables que et truqués i quedéssim per esmorzar aquell diumenge al matí.

Amb tu vaig trobar la calma que necessitava, els teus consells em van donar l'empenta per acceptar-me com sóc.

Feia molt de temps que no ens veiem. Tenia ganes de tornar a parlar-te i recordar la força que em vas transmetre: t'estic tan agraït!

Sense adonar-me'n s'ha fet tard i he de marxar, però abans vull dir-te que actualment visc a la ciutat, tinc una feina fixa en una empresa d'orinadors, vaig al poble sovint per veure els meus pares.

Però el que és més important: tinc trenta-dos anys i sóc feliç amb una parella com jo.

XII

La Rosa estimava tant la seua germana! Ara més que mai volia fer-la sentir bé.

—Et recordes, Maria, de les nostres discussions sobre les operacions estètiques, de cara, liposuccions i altres invents de la modernitat? Doncs bé, malgrat que sembli mentida, tinc una història molt interessant sobre aquest assumpte.

Tu no coneixes la persona que protagonitza la història del *bòtox*, però jo crec que presenta aspectes de moda avui dia, potser més del que tu i jo podem pensar. Les preocupacions estètiques són vitals actualment. La valoració del cos per damunt d'aspectes més morals ha esdevingut un fenomen inimaginable. És habitual procurar tenir un aspecte jovial i anar al gimnàs diàriament o setmanalment; dedicar gran part del pressupost familiar a l'adquisició de productes de bellesa o renovar el vestuari cada temporada en funció de la moda del moment. Aquest culte al cos té un preu econòmic i psicològic: menys temps per passar-lo en família, menys dedicació als fills, etc.

Aquest fenomen es produeix en tots els ambients socials en ciutats grans o petites, zones rurals o urbanes. Fins i tot al poble hi ha un petit gimnàs, que jo utilitzo, i també un grup de ioga i *pilates*. Penso que no està malament, sempre que no oblidem allò que és més important.

Cada cop hi ha més clíniques especialitzades en operacions estètiques i més tractaments a l'abast de tothom amb una situació econòmica normal.

Et contaré un fet que és real i que m'ha impressionat molt, ja que representa un nivell d'intensitat que, penso, supera els límits d'un equilibri personal.

Sense cap intenció de fer sermons, vull dir-te que falta una ètica com la d'Aristòtil però renovada, actual, que ompli de sentit moral la conducta humana.

EL BÒTOX

La natura la va dotar d'una bellesa extraordinària. De petita ja cridava l'atenció de tothom i a l'adolescència era l'enveja de totes les amigues. Va heretar del seu pare uns ulls blaus de sirena i de la seua mare, una melena tan rossa com les priceses dels contes de fades.

Però ella va nèixer en una ciutat on l'enveja no la deixava viure en pau. Estudià Turisme i als vint anys decidí marxar cap a Barcelona, on era segur que trobaria feina. Era simpàtica, extravertida, coqueta i molt seductora, aspecte, aquest, que dissimulava a la perfecció tot i que era conscient del seu atractiu.

Amb metro noranta, cintura d'atleta i cames de model, no li calia esforçar-se gaire per atreure l'atenció dels homes. Però, a més a més, gaudia d'un llenguatge que mai no se sabia si parlava o recitava poemes orientals. En definitiva: ho tenia tot.

Al cap d'un any de treballar en una agència de viatges, un dels clients més rics li va ficar l'ull. L'home era la parella perfecta en allò de la bellesa: metre noranta i cinc, moreno, un físic molt cuidat, de gimnàs i esport. Era propietari d'una xarxa d'hotels a la Costa Brava.

A partir de la primera conversa amb ella, a l'agència, per assumptes de feina, va iniciar un cadena d'accions amb l'objectiu de la conquesta fàcil. Primer va ser un ram de roses que ella va rebre amb sorpresa davant de l'expectació de clients i empleats. Més endavant, sortides a sopar a base de marisc, que diuen que és afrodisíac. Després, la ce-

lebració del primer contacte sexual a la suite d'un hotel a la vora el mar. Finalment, l'anell de diamants de promesa i el canvi de vestuari d'esport per roba dels millors dissenyadors estrangers. A ell li agradava especialment la roba italiana i ella no va trobar cap inconvenient a canviar el seu estil, especialment perquè en el canvi quedava estupenda i encara ressaltava més la seua bellesa natural.

Qualsevol dona que no hagués entrat a la xarxa seductora d'aquest *dandy* hauria certificat que tot aquell embolcall amagava un homenet, masclista i avorrit. Però la nostra sirena es va deixar hipnotitzar pel mag de les finances.

No va passar ni un any, que ja sonaven les campanes de la Catedral de la ciutat Comtal per celebrar la unió. La resta és fàcil d'endevinar: una novia de revista de Dior, una desfilada de models d'alta costura, un sopar exquisit al millor restaurant de Ciutat Vella i un viatge de nuvis a l'illa de Bali.

El retorn no fou traumàtic i els esperava una llar de luxe. Un sobreàtic de 200 metres quadrats a la Villa Olímpica.

Ella va deixar de treballar i ocupava el temps entre gimnàs, *pilates*, perfeccionar l'anglès i les cures estètiques.

Va fer noves amistats amb diferents motivacions artístiques: freqüentava inauguracions de pintura i escultura, on anava amb les amigues actuals, conseqüència del seu matrimoni. Ella era feliç amb aquesta vida que li permetia rebre constantment aclamacions sobre la seua bellesa i simpatia.

El culte al cos va arribar a extrems increïbles. Seguia una dieta estricta per no engreixar-se i tenia visita setmanal a la clínica d'estètica més famosa de la ciutat. Li havien fet un estudi corporal de tal manera que sabia perfectament en quin moment li haurien de fer una liposucció, un estirament de pell, un tractament per mantenir turgent el coll, petites intervencions per no deixar aparèixer arrugues al voltant dels ulls, graduació de la implantació de *bòtox*...

Amb tanta activitat no pensava en fills, però un dia el seu marit li va plantejar que ja era hora, que ja s'havia esgotat el temps per a ell i que tant si volia com si no tindrien un fill. Així és que no li va quedar més remei de quedar-se embarassada, no per vocació maternal, sinó perquè formava part del contracte i com es diu: "qui paga, mana".

L'embaràs va ser una tortura. Arribà un moment que va deixar de sortir de casa per tal que ningú veiés un cos que ella rebutjava. A la clínica Dexeus, van determinar el dia i l'hora en què li farien la cesària i no tindria ni un sol moment de patiment, i, de donar de mamar, res de res, no fos que se li deformessin uns pits tan ben plantats.

Amb aquestes circumstàncies, un sis de maig, va nàixer la xiqueta que des del primer moment va ser la nineta del seu pare.

La noieta no va heretar la bellesa de la seua mare però tothom deia que eren iguals. La criança va passar sense cap preocupació, essencialment, perquè la minyona era l'encarregada de totes les tasques més desagradables. Ella sortia a passejar la criatura per demostrar com d'estupenda es va quedar després del part.

Amb la nouvinguda s'inicià un sistema de relacions diferents. Primer fou la guarderia, després l'escola.

La nostra protagonista se sentia escoltada, valorada, admirada... no se sap si per mèrit propi o per la seua condició de "dona de... millonari".

La filla era una joguina que li donava la possibilitat d'anar i tornar amb una xiqueta tan ben vestida que semblava de porcellana. Quasi com la mare, a qui de mica en mica se li transformaven les faccions naturals de la seua cara en unes altres d'estàndards, és a dir, com marcaven els cànons de la moda.

Curiosament, com més es cuidava ella menys cas li feia el seu marit. No van tardar gaire a dormir separats per desig d'ell, i a ella no li va quedar més remei que aguantar-se quan va escoltar del *dandy* del seu cor que a ell li interessava una esposa guapa perquè era el que corresponia a un gran empresari, però que podia estar tranquil·la perquè no hauria de prestar-li el seu cos, ja que aquest assumpte el tenia resolt sobtadament.

Passava el temps i res no demostrava la situació real d'aquell matrimoni de revista: ell sempre fora de casa i ella vivint de rentes (físiques i econòmiques).

Quan la filla entrà a l'adolescència, la cosa es va complicar i cada cop més. No volia estudiar, tenia amics i amigues propis del seu estatus social, que no es caracteritzaven per tenir amabilitat.

Però el que és més important: la filla agafà una ràbia terrible a la seua mare, no solament perquè la superava en bellesa, sinó perquè mai havia rebut d'ella un gest de tendresa o una carícia sincera.

La situació va arribar a tal extrem que no podien viure juntes i van prendre la decisió que la filla viuria amb el pare al millor hotel de la seua xarxa.

Aquest fet va augmentar el desig de mantenir-se amb aspecte jove i cuidar-se el cos.

Era tal l'obsessió que, al complir els quaranta, li va dir al cirurgià que li posés una mica més de *bòtox* perquè es veia una arruga prematura a la parpella. En contra de la seua voluntat, així ho va fer.

Ara, aquesta dona de *Mode*, s'ha quedat amb l'ull obert permanentment i no pot ni plorar de ràbia.

XIII

La tarda que l'Olga decidí visitar la seua amiga plovia intensament. Una boira trista cobria el paisatge i ocultava els arbres.

El camí cap a l'hospital representava una premonició de l'ambient que trobaria i ella, que era de caràcter fort, tenia la impressió que defallia davant una situació que no sabia com enforçar-la. La Maria no estava morta però no podia fer absolutament res. No es té una coneixença exacta de la situació mental d'una persona en coma. Sembla que és un estat de mort de totes les facultats mentals i que solament es manté amb vida el cos físic a causa dels aparells que el mantenen amb les constants vitals. Tampoc es pot donar una informació precisa sobre l'evolució o l'estabilitat d'aquesta situació. Hi ha persones que després de molt temps en coma han tornat a la vida, altres moren en un moment inesperat.

Un desconcert la va mantenir uns minuts fora de l'habitació, sense coratge per entrar. Finalment obrí la porta i en veure la Maria tal com era, més tranquil·la, amb aspecte seré, es va animar i començà a contar-li coses importants.

Primer va parlar del Joel i les gràcies que feia al intentar repetir totes les paraules que sentia. Després, en arribar el moment de parlar del seu marit, li va contar la història més increïble i ben guardada sobre la vida de parella, amb la seguretat de que ningú coneixeria un secret tan ben portat.

L'AMANT

Ja no podia resistir més aquella situació de sospita i un dia vaig decidir esperar-lo a la sortida de la feina per tal de verificar que eren certes les sospites que tenia sobre la infidelitat del meu home. Res d'anar a l'hospital fingint un còlic de ronyó tantes vegades com metges hi havia en tota la secció.

Ell, que era tan calculador, s'havia inventat una estratègia perfecta: l'obligació d'assistir a classes, tots els dissabtes, d'un *màster* específic sobre les darreres investigacions alternatives per al tractament de les malalties renals. Cada setmana, a les nou del matí, sortia de casa per tal d'assistir al curs inventat.

Jo havia fet les investigacions pertinents i en tota la ciutat no hi havia cap activitat d'aquestes característiques. Així és que un dia vaig parlar amb la Teresa i vam planificar que el proper dissabte ella fingiria una depressió i em demanaria ajuda. Aniria a dormir a casa el divendres a la nit. Era necessari tenir-ho tot ben organitzat per tal que en Joan, més que mai, marxés completament segur que jo estaria ocupada no solament tenint cura del Joel, sinó, a més a més, dedicada a donar ànims a la millor amiga, que passava per un mal moment.

La primera cosa que havia de fer era tenir un taxi preparat que m'esperaria deu metres més enrere del nostre portal. Vaig agafar el vehicle i l'ordre al taxista va ser contundent:

—Segueixi aquell senyor.

L'home no es va atrevir a fer-me cap pregunta, es dedicà a seguir l'autobús que deixaria, el Joan a l'entrada de l'organització Fòrum-Congressos. Ell esperà i al cap d'una estona arribà la metgessa Rovira, del departament de ronyó de l'Hospital General.

A primera vista, es podia pensar que es tractava d'un curs específic, com m'havia dit el Joan, però tots dos van agafar un taxi i se'n van anar. Continuà la persecució fins a una zona residencial on el dos amants (ara ja es pot dir amants) van entrar a un xalet gris. *El curset* durà tres hores (tres hores d'espera amb el taxista; tres hores de silenci imposat, tres hores d'infern). Més tard, un taxi arribà a la porta, els recollí i els deixà de nou a la porta del Palau de Congressos. Cadascú marxa pel seu compte.

El Joan va tenir temps de prendre's una cervesa i llegir el diari assegut còmodament al seu sofà perquè jo havia sortit a fer un volt amb el nen i l'amiga.

El dissabte següent, l'estratègia fou la contrària. El divendres vaig anar a dormir a casa de la Teresa. Però a les nou en punt m'esperava un taxi uns números més enllà de la porta del nostre pis. L'escena fou la mateixa: fins al Fòrum-Congressos, el Joan marxà amb l'autobús, allí ja l'esperava l'amant, marxaven amb taxi i tres hores de *fiesta*.

Ja en vaig tenir prou amb dues comprovacions. El que no m'explicava era com un home com el Joan podia mantenir doble vida. En realitat el que no entenia era com podia arribar a casa i manifestar un gran afecte per mi i pel nen després d'haver estat amb l'altra.

No ho acabava d'entendre, em deia: som joves, mantenim relacions sense cap tipus de conflicte, jo sóc maca i tendra, tenim tots dos feina i un nen preciós.

Solament la Teresa coneixia la realitat i em vaig jurar que no diria res a ningú: amb coratge, s'havia d'aguantar i callar, no sé si perquè l'estimava o per orgull.

Fins i tot, era divertit saber el que el meu home no sospitava que ho sabia.

A partir d'aquesta descoberta, tots els dissabtes, després de dinar, mentre el nen dormia, em van entrar unes ganes boges de fer l'amor, i com que teníem un pacte (deixar-ho tot sempre que sorgia el desig), doncs... ja tens el Joan *complint* les obligacions matrimonials i a mi gaudint mentre pensava que el proper dissabte no estaria tan tranquil amb l'amant sabent el que l'esperava en arribar a casa.

XIV

La Rosa en entrar a l'habitació va dir:

—Hola, Maria! Et veig molt bé! Ja m'han informat a recepció que ahir va venir la perruquera que et va tallar els cabells i t'arreglà les ungles. Et queda bé el cabell curt i blanc. Jo de tu no em faria mai més el tint.

Records del Miquel, com saps, li produeix molt respecte una situació com la teua; a partir de l'accident de cotxe, es recorda dels mesos que va romandre ingressat i no ho pot suportar.

No obstant això, tu saps que et té tan present como jo mateixa

Diuen que als pobles no hi passa res: escolta, escolta el que m'ha contat la Paquita.

A partir que es va quedar vídua, no pot suportar estar sola. Però el seu problema principal ha estat la gelosia. El seu marit s'hi va acostumar. De vegades vivia com un màrtir; sotmès al control i censura d'una dona que per molta voluntat que hi posés, no podia resoldre aquella malaltia que dificultava una convivència sense cap altre problema perquè els dos s'entenien bé en la vida quotidiana.

La Paquita vigilava de forma clandestina totes les dones que tenien relació laboral amb ell. Era precís que ella donés el vistiplau fins i tot a les amistats masculines del seu home. No podia evitar analitzar de dalt a baix la fisonomia de qualsevol persona que es relacionava amb ell.

Fa uns dies m'ha donat un text que ha escrit amb la finalitat de trobar una mica d'assossec davant d'una nova situació.

Avui et porto les seues paraules.

GELOSIA

És agraciada. Si jo tingués les seues cames les lluiria com ella. Té estil. Els cabells com jo els voldria per a mi: arrissats, negres, ben cuidats... i són naturals! Està prima: es cuida, fa gimnàstica. Té un color de pell perfecte: morena, però ni molt ni poc. M'agraden els ulls, el nas i les faccions de la cara: és bonica i sap treure partit de la seua bellesa; té aspecte de seductora. És elegant i presumida, té estil, no és convencional. En certa manera m'agrada que sigui així.

Es nota que és de bona família, que tenen diners: porta un cotxe que està força bé per a la seua edat, un Suzuki Liana, vesteix roba de marca i cara.

Sembla que és intel·ligent i té feina a l'empresa tèxtil del seu pare, a la qual, segons m'han dit, no afecta la crisi econòmica. M'agrada la Joana per a nora.

Però cap de les dones més atractives del planeta podrà arravatar el sentiment d'amor i d'estima que m'impregna des que vas venir a aquest món.

Sé que és llei de vida, que inevitablement marxaràs, que el que jo sento per tu és molt diferent del teu sentiment cap a mi, sé que has de començar una nova vida amb una altra persona per formar una família.

Sé que t'estimaré d'una altra manera, fill meu... però no voldria perdre't.

XV

L'Àlvar viatjava una volta al mes del poble a la capital amb la finalitat d'assistir a una reunió del sindicat com a representant del comitè d'empresa dels carters i va organitzar el temps per anar a veure la seua amiga a l'hospital.

Li feia temor enfrontar-se a una situació que el deprimia molt i, pel seu caràcter, no era el millor que podia fer.

No obstant això, no podia deixar d'anar a veure la persona que tant el va ajudar quan l'evolució de la malaltia de la seua mare va arribar a un extrem que era necessària la presència constant d'una persona.

A l'agafar l'ascensor un pànic se li apoderà i dubtava si continuar o no cap endavant. Finalment es plantà davant de la porta 93 i l'obrí a poc a poc.

En veure la Maria, tots els temors se li van esfumar: la va trobar tal com la tenia en el seu record; fins i tot semblava que li anés a donar la benvinguda.

Va seure a la butaca i li començà a parlar inesperadament.

EL CARTER

—Estimada Maria. M'agradaria fer tot el que pogués per tal de treure't d'aquesta situació. Mai no oblidaré tot el que em vas ajudar quan jo estava en una situació en què pensava que el món s'havia enfonsat i que no hi havia cap solució per la mala jugada que el destí m'havia determinat. Gràcies a tu, jo vaig tirar endavant i la meua mare va estar ben cuidada fins que va morir en pau.

També vam ajudar una família boliviana que vivia en la misèria, empresonada per un crèdit que no hi havia manera de liquidar.

Era el mes d'agost i tu estaves de vacances al poble. Em vas trucar per prendre la cervesa al bar d'en Joaquim. Al veure el meu estat depressiu i sense cap ajuda de ningú, amb tota la teua energia, vas emprendre la recerca d'una solució.

No em podia treure del cap la vida tan difícil de la mare i d'altres dones vídues de guerra. Era molt jove i es va quedar sola; el seu home va morir sense conèixer el fill que ella portava dintre.

La mare em va cuidar, va treballar per tal de que jo pogués tenir una cultura suficient com per poder-me guanyar la vida superant unes oposicions a funcionari de correus.

Els millors anys van passar tan de pressa que quasi no contem en la història de la meua vida.

Quan va començar a trobar-se malament i els metges no s'atrevien a diagnosticar una malaltia sense esgotar totes les proves clíniques, jo

cada volta em sentia pitjor. Començava a alimentar la idea que allò no seria gota positiu.

El cor se'm paralitza al recordar el diagnòstic: esclerosi lateral amiotròfica.

Res no podíem fer, com passa ara en la teua situació.

El procés de la malaltia va ser massa ràpid i en cinc anys va perdre la mobilitat; cap tractament va aconseguir frenar el deteriorament físic.

Teníem l'ajut a domicili del Servei Social municipal, però era insuficient.

Aquell estiu, quan jo no podia més psíquicament, tu em vas ajudar.

Tan positiva com sempre, em vas donar ànims. Vas anar a la capital a recórrer convents, cases de monges, associacions, sindicats... Tu et vas encarregar de localitzar una dona immigrant que estigués disposada a viure al poble al costat d'una persona amb dependència. Amb la teua habilitat i saviesa vas seleccionar la persona més adient entre unes quantes candidates.

Quan va arribar al poble, entre les dos va emprendre la neteja amb profunditat de tota la casa: armaris, cortines, rajoles, cobrellits, etc. No sé com et puc agrair que dediquessis les teues vacances a realitzar una feina que jo sabia que *odiaves*. Però quan veus una necessitat no mires prim i et llancés, desinteressadament, a ajudar. Hi ha coses que no es poden pagar amb diners.

Més endavant fou l'adaptació de nosaltres tres: a partir d'aquell moment hauríem de compartir l'habitatge, i no va estar fàcil.

A poc a poc, vaig conèixer la situació familiar d'aquella dona que ja no era tan desconeguda.

Tenia quatre fills a Bolívia i l'home que la va prenyar, les quatre vegades, la va deixar per una altra. Ella necessitava guanyar diners per tal d'alimentar una extensa família de pares, germans, cunyades... que vivien en la misèria.

Davant d'aquesta situació, jo li vaig plantejar que, si treballava tres anys a la casa meua, com que ja estava empadronada, segons la legislació actual, podria sol·licitar un contracte laboral per a ella, i es podria legalitzar la situació. El desig més gran d'ella era portar els seus fills a Espanya.

La mare morí als dos anys i mig però això no va estar un obstacle perquè jo complís la promesa que li havia fet. Va continuar a casa fins que van passar els tres anys. Va continuar un any més fent feines per les cases del poble. Van venir els seus fills i ara treballa en un supermercat.

Sense adonar-se'n, es va fer fosc i no volia conduir de nit.

Féu un bes a la Maria i li va dir: fins aviat!

XVI

—Quin bon color que tens avui, Maria, es nota que ha arribat la primavera!

La Rosa va entrar una mica eufòrica, amb ganes de donar energia a la germana que continuava estàtica.

—He tardat una mica més que altres dies perquè el tren portava un hora de retard, però ja sóc aquí. Es nota que fa millor temps perquè les plantes ja comencen a florir, i també els ametllers; si veiessis els camps... semblen catifes de cotó!

M'agrada contemplar aquest paisatge al llarg del camí.

Al meu jardí ja han florit la mimosa, els rosés, els geranis i les petúnies.

Les roses que t'he portat són de la primera floració: tenen un perfum extraordinari!

La bellesa de les flors m'ha fet pensar en una història interessant. Està inspirada en un fet real. És el cas d'una dona que va venir al gabinet psicològic per un problema greu: no acceptava el seu cos.

Aquest problema requereix un tractament llarg i, a voltes, no se soluciona mai.

LA MODEL

No era maca.

Es va enamorar d'un artista i aquell home li va dir que la principal motivació en la seua vida era la pintura, la creació, i la reproducció del cos femení. Era honest.

També li confessà que per a un artista és inevitable pintar una dona nua sense palpar-la, sentir l'energia i els moviments rítmics, vitals, que incita una figura humana dotada de bellesa natural... I que, inevitablement, acabaven com es podia imaginar.

— Així ha estat amb tots els artistes: Modigliani, Picasso, Rodin,... li va dir. Per tant, no podia ser fidel.

Ella li va contestar que no podia evitar aquell corrent d'energia que l'envaïa quan pensava en ell i va decidir tirar endavant. Ell era l'home de la seua vida, qui la feia vibrar com mai no ho havia sentit; el necessitava.

Van iniciar una relació formal i al cap d'un temps es van convertir en marit i muller.

L'artista cada dia passava vuit hores, com a mínim, al seu estudi. Allí l'esperava la model que pintava a l'oli. Cada setmana una dona diferent; a voltes un grup de dos o tres que li inspiraven altres possibilitats de creació. Pel seu estudi hi passaven joves de totes les races i colors: orientals, africanes, nòrdiques, mulates...

Ell no comprenia com era possible que aquella relació de parella durés ja tres anys sense cap tipus de conflicte; i que, cada nit, l'esperés

aquella dona que un dia li va dir que era l'home de la seua vida i que el necessitava.

Ella visitava cada tarda l'estudi on acudien les models i es quedava un parell d'hores, asseguda en un racó de la l'habitació, observant aquells cossos de *Playboy*. Després se n'anava a casa per preparar el millor sopar que sabia fer per al seu estimat marit.

L'esperava cada dia amb la taula ben decorada: dues espelmes, un vi excel·lent i música clàssica que a ell l'entusiasmava, en definitiva, un sopar de nuvis diàriament.

Després se n'anaven al llit, com si fos la primera volta.

Ell no podia endevinar que, quan feien l'amor, ella s'imaginava que era una d'aquelles models que el seu marit palpava, pintava, excitava i gaudia.

Cada nit es produïa el miracle per a ella: totes les sensacions que sentia quan ell l'acariciava la reconciliaven amb el seu cos lleig que de cap altra manera podia acceptar.

XVII

El professor Enrique Castro li havia donat l'assignatura de Neurologia i psicofarmacologia a la facultat de Medicina.

Causava impacte de corpulència. Entrava cridant l'atenció. El seu cap tenia quelcom de bust grec clàssic. La seua cabellera era molt abundant, plena d'ondulacions, espessa, de color castany, com si fos de coure. Però sobretot els seus ulls... La mirada canviava: a estones era cànida d'adolescent i de sobte mostrava una serietat adulta o la frescor d'un nen pillet; molt pillet!

El professor Castro pertanyia a la classe de persones que es fan estimar per tothom. Tenia una paciència i un aguant que era incomprendible per als seus col·legues: "És que aquest home aguanta el que és inaguantable!"

Va entrar molt silenciós tenint molta cura en tot com si li haguesin dit que entrava a l'habitació d'un nen adormit a qui no s'havia de despertar.

Es va asseure lentament i es quedà mirant amb molta atenció la Maria. Després d'una llarga estona va començar a parlar-li.

EL PROFESSOR

Quan em van informar del que t'havia passat, vaig pensar, immediatament, que estaves en molt bones mans i et curaries prompte. Els primers dies no se'm va ocórrer venir a veure't, però passades dos setmanes del teu accident em va entrar un dolor molt fort a les angines que va anar en augment, es van inflamar i al mateix temps notava punxades i espasmes a l'estómac.

Em vaig recordar del meu terapeuta, que m'havia entrenat en l'autoanàlisi, i vaig posar en marxa la tècnica. La primera cosa:

—Què t'està passant?

—Quan et va començar?

Un cop localitzat el moment en què es va iniciar el malestar:

—Amb què ho relaciones?

He de dir-te que, aquesta volta, no ho relacionava amb tu, però com que tot m'havia començat després de conèixer la teua malaltia, vaig pensar que aquell dolor tenia a veure amb tu. I un cop més vaig comprendre que quan em ve alguna angoixa o estic trist, no noto res, reaccio amb raonament lògic i arguments diversos per tapar les meues emocions més profundes.

La meua revolució interior es convertí en un mar transparent i a poc a poc vaig començar a recordar els meus sentiments cap a tu.

Al professor Enrique Castro se li mig tancaven els ulls, se li tallava la veu, li entrà ronquera i dels seus ulls començà a fluir un riu que rellescava silencios.

—Durant aquells anys vaig patir molt per la teua causa. A mesura que avançaven les classes notava que m'agradaves més i més. Tu eres un animalet jove tan tendre!, tan vital!, tan juganer! Em miraves amb tan entusiasme!

Un combat, una autèntica lluita interna.

—No deus!, no deus!, no deus aprofitar-te de la teua situació! És una alumna! És molt més jove que tu! Si t'atreveixes, fracassaràs!

El professor Enrique Castro guardà silenci una llarga estona; es va treure el mocador de la butxaca i s'eixugà els ulls, les galtes i la comissura dels llavis.

Sospirà profundament i a poc a poc es va anar relaxant fins a quedar-se adormit.

XVIII

La Rosa entrà a l'habitació i aquell dia va trobar la Maria una mica més apagada; tenia un color groguenc a la cara i això no li va agradar.

La primera cosa que feia, en arribar a l'hospital, era preguntar a recepció si hi havia alguna novetat sobre la seua germana. Però avui havia vingut molt de pressa i no tenia cap informació.

Com que no estava tranquil·la, va tocar el timbre per cridar la infermera que ràpidament acudí a revisar tots els aparells. Aparentment no hi havia res estrany.

Un cop es va tranquil·litzar, canvià les flors del gerro que cada setmana li portava del seu jardí.

—Maria, avui et vull contar una conversa que vaig tenir amb la Raquel. Recordes quan venia a buscar-te per anar al cinema i la mare li deia que encara no havies acabat els deures de l'escola? Ella tranquil·lament esperava al carrer fins que tu sorties i marxàveu a trobar la resta d'amigues. Cada diumenge era igual. La Raquel semblava una xiqueta especial: molt bona, pacient, agradable, intel·ligent...

Com saps, viu a Barcelona i fa tres anys que està malalta. El diumenge passat va venir al poble per fer un cop d'ull a la casa tancada des de la mort dels seus pares.

Està estupenda i al bar del Joaquim vam tenir una llarga conversa.

CÀNCER

—Hola Rosa, que... ja no som amigues?

—Perdona, Raquel, no t'havia vist.

—Tant he canviat?

—No. Et trobo molt guapa; però est cabell tan curt i tan blanc ha fet que no et reconeguéss. També els set anys que no ens veiem...

—Tu saps que tinc càncer, no?

—M'ho havien dit però no t'ho volia preguntar.

—Tranquil·la dona que no hi ha cap problema. A més a més ja estic acostumada que la gent quan em mira investigui a veure si em troba alguna cosa entranya...o té por de trobar-me feta pols. Et comprenc.

—Què et sembla si prenem un cafè al bar d'en Joaquim?

—Perfecte.

—Tens temps, Raquel?

—Jo sí, i tu?

—Tot el temps del món: ja sóc una dona jubilada!

—Jubilada? Si ets tan jove.

—No tant, que ja he fet els seixanta.

—Seixanta, Déu meu, si no ho sembla! La Rosa jubilada! I què fas tot el dia?

—Estic en el millor moment de la meua vida: he trobat l'amor que sempre buscava: sóc el que es pot dir molt feliç, vivim a la casa dels pares, al poble de la meua infància.

—Però sempre deies que t'agradava la ciutat, que hi havia cinema, teatre...

—És cert. El que passa és que també m'agrada escriure i llegir amb tranquil·litat i aquí la vida es viu més intensament. Tinc una casa gran amb hort i jardí. Es com estar de vacances tots els dies. Viatjo a la ciutat cada setmana. Saps el que li ha passat a la Maria?

—M'ho va dir la meua cunyada; és pitjor que el càncer. No s'hi pot fer res, solament esperar i confiar en Déu.

—D'alguna manera aquesta desgràcia ens afecta a tots: a mi, als vells amics. La Maria ens ha fet més humans i comunicatius, sentim la vida d'una altra manera, amb més intensitat.

—És el que em passa a mi amb el càncer. Fa tres anys els metges em van dir que tenia metàstasi: tumors al pit dret amb gangues contaminats.

—I què, com vas reaccionar?

—En primer lloc vaig pensar que no podia ésser. Ràpidament em vaig posar en contacte amb gent que feia tractaments alternatius per enfrontar-me a una malaltia que es pot curar. Jo n'estava convençuda.

—I la teua família?

—El meu marit no feia més que plorar i jo li havia de donar ànims a ell. El xiquet és massa petit per comprendre la situació.

—Però, no tenies por?

—No. Després de l'operació van començar les sessions de quimioteràpia. Més endavant, revisions, nous tractaments amb radioteràpia i controls periòdics durant tota la vida. Segons va evolucionant la malaltia em posen els tractaments

—Em van donar mesos de vida: i aquí em tens!

—Ja fa tres anys que et van detectar el càncer, no?

—Sí, tres anys.

—Però algun tractament psicològic portes, per estar tan bé d'ànims?

—Sí. Des del principi em vaig posar en contacte amb un grup de gent que tracta el càncer amb medicina alternativa com l'homeopatia, flors de Bach, reiki...

—I on es troba est grup?

—A Barcelona hi ha una fundació amb un centre on s'apliquen diferents mètodes alternatius que tenen com a objectiu la millora i la

curació dels malalts de càncer. Combinen la medicina convencional amb unes tècniques complementàries.

—Però no existeix cap perill de tractar un càncer amb estos mètodes?

—Cap. Pensa que jo faig els tractaments que els metges em diuen.

—Mira, Raquel, et confesso que jo no tinc gaire confiança en les medicines alternatives.

—No són només els tractaments mèdics, l'opció de la vida alternativa és una filosofia de vida.

—És una forma de viure, d'acord, però si tens un accident, malalties del cor, pulmons, ossos o cremades: què fas?

—Això és diferent, Rosa. La medicina convencional i els hospitals són necessaris i salven moltes vides i curen, però jo et parlo d'una altra cosa.

—Sí, però no em convenç que en la teua situació et posis en mans d'unes tècniques que no sé fins a quin punt poden curar-te. La ciència mèdica té una garantia demostrada de la qual manca la medicina alternativa.

—Escolta, Rosa, hi ha experiències de curacions amb mètodes alternatius com són els problemes que tenen que veure amb la forma de vida que portem: estrès, angoixa, problemes digestius, etc. Ja t'he dit que jo porto els tractaments oncològics que els metges em diuen però sempre procuro que no siguin tan agressius com ells determinen, sempre indico que em posin la mínima dosi de quimioteràpia.

—Què vols dir?

—Si em plantegen que es podria estripar tot el pit per tal d'evitar qualsevol ramificació del tumor, jo dic que prefereixo que deixin la part que de moment no està infectada. I així portem tres anys. Si cal fer una intervenció en un altre lloc del cos perquè hi ha sortit un nou brot, doncs es tracta puntualment aquell tumor.

—Què fort! I com vas emprendre les rutines diàries: fill, feina, marit...?

—Al principi em van donar la baixa per a un any. Després del primer tractament, els resultats de les proves no eren bons i em van donar la baixa per a un altre any. Ara, tinc la baixa definitiva; formalment estic jubilada, com tu.

—Però tu sós més jove que jo!

—Sí i tinc la minusvalidesa absoluta. Ara em dedico a viure amb tota la plenitud el temps que em queda de vida; vaig a fer la compra amb tranquil·litat, puc gaudir dels amics i a casa amb el meu marit i el nostre fill. Faig ioga, passejo i gaudeixo del temps.

—Crec que sós molt valenta: metàstasi! No m'ho puc creure.

—Això diuen els metges.

—Però és molt dur tirar endavant amb tractaments tan agressius.

—Bé, t'he de dir que cada sis mesos, quan ho indica l'equip d'oncologia de l'hospital en funció del resultat de les anàlisis, em posen quatre *goters*.. Jo estic preparada perquè sé que a partir del segon no puc fer res, no sóc persona durant una setmana, però, després, a viure!

—Jo et trobo molt guapa.

—Mira, abans tenia totes les manies del món. Ara, ja m'he deixat el cabell blanc, tal com el tinc, no em maquillo, vesteixo com em sembla, i tothom em diu que em troba preciosa.

—Doncs sí, només cal veure't.

—Durant el tractament, em cau el cabell, però no porto perruca perquè em produeix picor, així és que em poso barret i semblo tota una senyoreta elegant.

—Tal com ho expliques sembla fàcil, però jo crec que tu sós molt valenta i forta.

—Mira, jo sé que la vida és limitada i tots ens hem de morir, uns abans uns altres més tard. La mort no em fa por. Cal gaudir dels familiars i amics, viure d'una manera honesta i pensar que les coses seran com hagin de ser. També crec que hi ha una energia còsmica que ens relliga els uns amb els altres. Alguns en diuen *prana*, altres, *chi*, també hi ha els que creuen en Déu. Jo estic segura que n'hi ha alguna que és superior a nosaltres i que la vida no acaba amb la mort, que existeix una altra existència diferent, no corporal, però que no desapareixem, simplement es canvia d'energia.

—Jo no sé què dir-te. No sóc creient però tampoc atea. Potser agnòstica seria la paraula més adient.

—Potser tens raó, però jo em quedo amb la meua filosofia.

—Escolta, Rosa, s'ha fet molt tard i he d'anar cap a casa, fes una bes a la Maria, de la meua part, estic segura que el notarà. L'energia que

transmeteu amb la vostra presència la manté viva. No deixeu d'anar a veure-la.

—No, no.

—Bé, ens tornarem a veure per les festes d'agost.

—Desitjo que hi sigui també teua germana..

—Així serà. Adéu.

—Adéu.

XIX

Un dia, la Neus, va arribar molt impressionada pel que li havia passat aquella matinada.

— Hola, Maria! Avui vinc trasbalsada!

Veuràs: abans d'agafar l'autobús per venir a l'hospital he entrat al meu correu electrònic, de yahoo, que, com tu saps, no l'utilitzo per a la meua feina; el tinc exclusivament per a amics i amigues, però fins i tot aquests sempre utilitzen el meu correu habitual i no pas l'altre.

Feia molt temps que no revisava un correu que no utilitzo gairebé mai.

Veuràs quin sentiment m'ha envaït.

CORREU ELECTRÒNIC

Què m'ha passat?

He obert el correu antic de la Carla, una amiga que és morta!

M'ha impressionat tant llegir les lletres de qui no existeix; unes paraules que sonen dintre amb la veu profunda que tenia la Carla però que mai seran pronunciades per ella.

Tu i jo hem trobat cartes antigues de persones grans que ja no hi són o postals que els pares ens enviaven quan se n'anaven de viatge. Hem viscut la mort dels pares i veiem objectes que els pertanyien però sabem que ells ja no hi són i ho acceptem.

Però avui, el que m'ha passat ha estat molt diferent. En llegir el correu electrònic, sentia com si la Carla em parlés directament i, d'alguna manera, m'estava acariciant.

És increïble que no hi sigui! Aquella mà que va escriure amb el teclat de l'ordinador ja no ho farà mai més!, em deia.

Sento una tristesa que no em puc treure de damunt.

M'he adonat que el correu electrònic és tan ràpid com un *pos-tit* enganxat a la taula que et trobes quan entres a casa, amb una anotació que et diu: "no vindré a sopar", o "no t'oblidis de comprar pa"

La paraula és vida: aquestes paraules les ha escrites una amiga. A l'ordinador, no existeix el temps. Els missatges que no s'esborren tenen un so actual: és igual que fossin escrits fa un any, un més o ahir mateix perquè apareixen a la pantalla frescos, com recent escrits.

Ens hem acostumat a les noves tecnologies per motius laborals i també afectius, però és la primera volta que sento una pèrdua a través de l'ordinador.

XX

La Rosa coneixia perfectament l'Azucena Llompart. No li va estranyar gens tot el que la recepcionista li va contar de l'actuació d'una dona molt especial, quan es va presentar de sobte a l'hospital.

En entrar a l'habitació va intuï com un somriure en la seua germana mentre imaginava com una representació teatral de l'Azucena i la infermera.

Quan feia una estona que pensava en aquestes escenes es presentà la Neus que tenia ganes de trobar-se amb la Rosa a l'hospital i acompanyar, juntes, la Maria.

—Bon dia, Rosa.

—Bon dia, Neus.

—Tot segueix igual.

—Igual.

—Escolta, Neus. Recordes l'Azucena Llompart?

—Sí, aquella noia tan estrambòtica que estudiava a la mateixa facultat que la Maria.

—Així és. Doncs ahir va venir i, com sempre, va organitzar un escàndol.

—No em diguis? Què va fer?

Primer et contaré algunes coses seues per tal d'introduir els fets, així podràs entendre millor la situació. És tan divertida!

AZUCENA

Era la companya de curs més intel·ligent, boja, estrambòtica i també la més sexy, divertida i aventurera de la facultat. Amiga de la Maria, que li deia: "Si aquesta dona un dia aconsegueix posar seny, es convertirà en la sensació del país! Veureu com la premsa i la televisió s'emprendran a garrotades per tal de fer-la sortir en els programes i en les entrevistes".

Tothom recorda aquell escàndol que organitzà el dia que el professor Luciano dal Pozzo, de la Universitat de Bolonya, va venir a donar una conferència titulada "Crisis, cambios y dramas de la feminidad en nuestros días"

Només havien passat dos o tres minuts que el professor parlava quan l'Azucena es va posar a imitar la veu mentre donava ferotges arguments contra les idees del professor. Va esclatar una rialla coral i estrepitosa en tota la sala.

—Aquesta noia l'ha agafat amb els pixats al cos! —comentava un company mentre s'eixugava les llàgrimes de riure.

A partir d'aquest moment, cada cinc o deu minuts, l'Azucena, es posava dreta i imitava diabòlicament els gestos del professor Luciano i li enviava un contra argument que el deixava mut.

A la fi, quan el senyor del Pozo finalitzà la conferència, va obrir el braços àmpliament, girà sobre ell mateix mirant els oients i exclamà:

— *Questa donna non stà una donna, questa donna stà un vulcano esfarait!*

L'Azucena es presentà a l'habitació de Maria amb un quadre a l'oli, una carpeta de dibuix i un gat dintre d'una gàbia.

Prèviament havia tingut una discussió amb la infermera, que no volia deixar-la passar perquè allí no estava permès entra amb gats ni quadres.

—Gats solts, no, però gats engabiats, sí.

— Què diu?

—I quadres, per què no? O és que vostè és incapaç d'imaginar-se la felicitat que li causarà a la Maria despertar-se mirant aquests girasols? Vostè s'adona de la intensíssima llum groga que desprenen les meues flors?

La infermera es va adonar de seguida que l'Azucena era una terrible dialèctica a la qual havia de deixar tranquil·la, si no provocaria un escàndol. Callà i deixà fer aquella persona tan excèntrica que ja estava revisant, amb ulls inquisidors, a veure on col·locaria l'oli enlluernador que lluiria com raigs d'or per l'habitació. Després va sortir per no veure res més.

—Tu no et preocupis, Lucrècia, va dir a la gata, que estaràs molt assossegada mentre jo parlo amb la Maria.

—Mira que si la desperto amb les meues fluorescents idees!

Va apropar la gàbia al costat d'una de les parets, agafà el quadre al mateix temps que enfocava successivament amb els ulls armaris, lleixes i parets col·locant amb la imaginació l'oli. Finalment es va decidir per la paret de la finestra que donava al pati interior, on va col·locar amb molta cura la pintura.

—Així, quan despertis, la primera cosa que veuràs serà el somriure dels meus girasols, i et recordaràs de mi immediatament.

L'Azucena es va posar a mirar amb ull crític la cara de la Maria. S'anava situant en llocs diferents de l'habitació per examinar aquell rostre. Quedà contenta amb un del angles d'observació; va anar a buscar la carpeta de pintor, va treure una làmina de paper, la col·locà damunt del cartró, va cercar un llapis i començà a dissenyar el projecte de retrat. Anava aixecant la vista, l'abaixava, traçant línies, tornava a llevar-la i delineava més trets.

Deixà el retrat sobre el llit, marxà cap a la gàbia i en va treure la gata.

—No em pots fallar, Lucrècia, t'ensenyaré la cara de la Maria, i, després, el seu retrat i m'has de dir si t'agrada.

Agafant bé la gata, la va apropar a la cara de la Maria...

—Vostè està boja! Què està fent vostè amb aquesta bèstia?—cridà la infermera, que en aquell moment entrava amb la xeringa a la mà per a injectar-la al sèrum.

—De bèstia, res! Aposto a que té millor ull clínic que vostè, senyora *Ateese*!

—Aparti aquest animal!

La Lucrècia va pegar una estirada, es va escapar de les mans i sortí corrent pel passadís.

—Agafeu aquest gat! Agafeu-lo!— bramava la infermera.

I un cop més es, va complir la frase d'aquell professor de la facultat de Psicologia: "Azucena, allí on vas, marxa l'escàndol amb tu".

XXI

El dissabte, la Neus portava una agenda a la bossa.

—Bon dia, Maria. Et veig molt bé i me n'alegro. Els metges diuen que no hi ha cap novetat. Continuarem esperant.

Ahir em van donar festa perquè ja havia preparat el suplement literari del diari i em vaig dedicar a ordenar llibres i calaixos.

Feia temps que no revisava la vella agenda de telèfons i adreces, ja que els números de telèfon habituals els guardo memoritzats al mòbil i amb un dit simplement ja els tinc a la pantalla.

Et vull contar el fet que he viscut i és un símbol d'aquesta època que vivim sotmesos a canvis ràpids, obligats a establir noves relacions en un temps relativament curt.

L'AGENDA

A poc a poc perdem els costums de passar fulls de paper per buscar dades; tampoc fem ús del bolígraf per escriure cartes; Internet substitueix la compra en directe i la relació de paraula amb el comerciant, o la caixa. S'han acabat les xerrades amb les veïnes al carrer o al mercat.

Ahir vaig revisar l'agenda guardada en un calaix del *bureau* que em va fer el meu pare. Tranquil·lament, passava els fulls: primer la lletra A, després la B, C, D... i em vaig trobar amb la sorpresa que l'agenda, reserva de la meua memòria, ja no em servia, perquè la majoria dels noms que hi ha són de persones que ja no viuen al mateix lloc; han canviat el número de telèfon, algú ha mort, o bé que, on ficava *López i Magrinyà*, ara és o *López* o *Magrinyà*, i com que jo sóc amiga de *Magrinyà*, em sobra el *López*.

L'agenda de la meua malenconia és converteix en un patiment!

Tinc dos opcions: o deixar-la com una relíquia o agafar el bolígraf i començar a ratllar aquells noms que ja no em serveixen i escriure, en el poc espai que em queda, els números actuals que localitzaré al mòbil.

També m'hauré d'acostumar a buscar la meua amiga *Magrinyà* a la M i no a la L que era el cognom del seu marit.

Conclusió: deixo l'agenda al calaix dels records, d'aquelles coses que un dia tiraré al contenidor de reciclatge quan tingui temps i ganes de fer una neteja profunda.

XXII

El divendres, abans de marxar, la Rosa va dir a la recepcionista de l'hospital que el proper diumenge vindria a veure la Maria el *Tio Francisco*, un home gran, fort, amb caràcter obert, que sentia molta tendresa per la seua germana, encara que les formes de manifestar-ho fossin una mica especials, com ell.

El dia indicat, la infermera que cuidava la Maria es va trobar, de sobte, cara a cara amb una força de la natura, de rostre torrat com un totxo vermell, exhalant salut, camp i muntanya.

El dia que la Rosa va tornar a l'hospital, la infermera li volia contar la visita d'aquell home tan insòlit, però ella li va suggerir que primer havia de saber qui era el *Tio Francisco*.

EL TIO FRANCISCO

Al famós *Tio Francisco* era una persona extraordinària. Si ens posem a imaginar, com en un escenari, el món emocional que retrata dintre de la nostra ment a determinades persones, en aquest cas, veuríem que el *Tio Francisco* havia il·luminat la vida interior d'aquells que el volien, amb una sèrie d'imatges totalment diferents a aquelles que representen altres persones.

Una volta, algú va fer un comentari que retratava el *Tio Francisco*: és que no se li pot demanar un favor perquè abans de que l'hi demanis ja te l'ha fet!

Els favors que feia constituïen les aventures de la seua vida.

Aura pura, aquell pagès, o llaurador autònom, de cos robust que exhalava potestat, què forçuts eren els seus braços!

Una altra fascinació eren les mans: grans i molt fermes, peludes, amb pèls cargolats.

Però sobretot: diferent, diferent, diferent...

Generós fins a la magnanimitat incommensurable. De sobte, carregat de supersticions i d'idees persecutòries. Quan es posaven a perseguir-lo es posava amenaçador, pesadíssim. I de sobte, desapareixien del seu cervell els negres nuvolots de la seua paranoia i tornava a ésser l'homenot magnífic.

Des de la primera infància, la Maria es veié fascinada pel grandíssim *Tío Francisco* que es va convertir, per a ella, en el seu pare; més pare que el *papà*, i més mare que la seua pròpia *mamà*.

També van estar famosos els seus amors amb la xicota a qui, un dia, va convertir en esposa per a sempre. Després de casats, sobtadament, la deixava sola perquè s'havia enlluernat en un poble inesperat amb alguna calenta de cames lleugeres i molles enceses.

Quan tornava a la llar, venia visiblement prim, desnodrit, sense afaitar, amb els ulls vidriosos i el caminar pesat.

La seua esposa l'esperava amb un parell de paelles a la mà i, quan creuava el llindar de la casa, l'emprenia a negres cops de paella.

El Francisco mai no protestava, es protegia el cap amb els braços i aguantava el xàfec sense el més mínim retret, encongit, visiblement ple de culpa, amb la boca tancada, que solament l'obria quan algun cop de paella li trencava una orella o li inflava el clatell.

Després, la infermera va contar com havia estat la visita.

—El famós *Tio Francisco*, com diu vostè, va entrar a l'habitació, mirà la Maria i li va començar a tremolar el mentó; li pujava i baixava la nou del coll i els ulls es van granissar de llàgrimes (jo estava impressionada). Va romandre una estona plorant davant d'ella:

—I per a aquesta Maria, no hi puc fer res, jo?

—No està a les seues mans, senyor Francisco: està en mans dels doctors.

El Francisco alçà els braços al cel:

—He de fer alguna cosa!

—Assereni's, senyor Francisco, assossegui's!

Ell es va posar ferm, vibrant, exhalant una ràbia tremenda. S'apropà al llit, mirà a la Maria... Jo, que com sóc infermera, em vaig alarmar per temor que el senyor Francisco s'abracés a la malalta i intentés prendre-la ves a saber on... el vaig agafar del braç i el vaig apartar del llit.

—Segur que segueix amb vida? — em va preguntar desconfiat.

—Calma, calma, senyor Francisco! — I jo continuava allunant-lo del llit.

—Si us plau, baixi la veu, baixi-la!

—I aleshores, què pinto jo aquí?

—Vostè ja ha complert amb els seus bons sentiments al venir a veure-la.

—Senyora...infermera, jo mai no m'havia sentit tan inútil en tota la meua vida. Com que em sento inútil, me'n vaig! Adéu!

—I va marxar.

XXIII

Aquell dia, la Neus, es presentà irradiant una energia totalment positiva, amb una alegria que es notava en el caminar pel passadís. El personal de l'hospital, en veure-la passar, també va notar que alguna emoció molt especial li feia tenir aquell aspecte.

—Bon dia, Maria! Quina bona cara que fas! No em puc aguantar les ganes de dir-te que m'han publicat el conte que vaig escriure per al meu net!

I continuà...

—El Museu pedagògic del Matarranya ha iniciat una nova tasca de recuperació del nostre patrimoni lingüístic i cultural. Bé, doncs, jo vaig proposar que es fessin unes publicacions per a nens petits en la nostra llengua. Vaig prendre el compromís de coordinar una nova col·lecció de contes. Jo m'encarregaria de buscar els il·lustradors i els escriptors. Serien uns contes inventats i també històries de la nostra cultura popular. Aquestes publicacions es distribuïran per les escoles que ensenyen català a la nostra comunitat; els mestres sempre diuen que no hi ha textos en la nostra llengua, que s'estimarien més tenir a les escoles materials escrits en el nostre dialecte ja que totes les publicacions, majoritàriament, es fan en català estàndard o en el dialecte barceloní.

La Neus va treure un conte de la bossa.

—Doncs, aquí et porto, per a tu, el primer exemplar d'aquesta nova col·lecció.

Saps que quan va nèixer el meu net se'm va despertar el desig d'escriure-li històries fantàstiques i contes per mostrar-li les virtuts humanes?

M'agradaria que quan et despertessis d'aquest llarg somni trobessis el meu conte, que és una història tendra i positiva: com tu.

LA GATETA I EL LLOP

Hi havia una volta un llop que vivia a la muntanya més alta de tot l'entorn.

Una nit va pensar que estaria bé fer una volta per aquell poble que sempre contemplava de lluny.

Caminava, solitari, mirant cap al davant, com caminen sempre els llops, quan una veu li va dir:

—Llop, vine aquí amb nantres.

Ere un gos amic; fee temps que no es veien.

Lo llop se va atansar a un grup d'animals divertits i s'hi va ajuntar.

De cop, uns ulls de gata lo van hipnotitzar durant uns segons; va fixar la seua mirada i li va preguntar com se die.

—Sóc la gata que vigile, i no tinc nom.

—I què vigiles?— va dir lo llop.

—Vigilo de tot, però especialment les cases abandonades.

—Per què les vigiles?

—Perquè no els puguen fer mal.

—Qui els pot fer res dolent?-digué el llop.

—Els homes agafen pedres, encenen foc...

—Potser sí.

—Saps?, les cases abandonades sempre esperen que algú els torno a donar vida.

—Però si tenen les parets trencades, i també manquen teules als terrats...

—Sempre hi ha algú que les rehabilita per viure: llavors tornen a tindre vida.

—I tu què fas?

— Me'n vaig a una altra casa.

Lo llop va pensar que aquella gateta no era com les altres, pareixie interessant i li va demanar si volie anar a fer un tomb a prop del riu.

La gata, acostumada a caminar de nit i córrer quan sospitava un perill, molt valenta, li va dir que sí.

Primer es van contar històries de por com si volguessen demostrar-se l'un a l'altre qui ere més valent dels dos.

Més tard lo llop li va explicar com ere la seua vida a dalt de la muntanya; per què es va separar de la manada i com se sentia de feliç amagat als seus boscos, envoltat d'arbres, de pedres i de natura. Ere feréstec i solitari, no hi podie fer res: havie naixcut llop.

La gateta li va dir que no sabia com havie arribat a aquell poble; recordave que un dia es va despertar sola i ferida en una casa abandonada. Ere sociable i ajudave a tothom. Esperave els roquerols i agrotetes a la primavera i, a l'estiu, amb la simfonia de xutes i granotes, s'adormie.

Li va confessar que, les nits de lluna plena, al cel maullave.

Finalment van decidir anar-se'n a dormir; lo llop, a la seua cova i la gateta, al seu terrat.

Los dies passaven i la gata va començar a sentir enyorança del nou amic: lo llop solitari, i també sentie una atracció especial per conèixer lo món on vivien los animals salvatges.

Una nit, la gateta, se va omplir de valor i va emprendre lo camí cap a la muntanya.

De tant en tant mirave el poble: cada volta el veïe més petit i més lluny.

A la matinada, quan les estrelles començaven a dormir i el sol i els moixons se despertaven, va trobar l'entrada d'una cova al cim de la muntanya.

Lo llop dormie.

No... no dormie, estave ferit, agonitzave!

La gata, sense dubtar-ho, se va atansar i amb la seua llengua va començar a llepar i llepar i llepar la ferida que tenie a prop del cor.

Lo llop gemegave, no podie ni obrir els ulls.

La gata suave i xuclave, llepave la sang amb la saliva curativa que li podie oferir.

Van passar un dia i una nit, i un altre dia i dos nits més; la gateta no es cansave de llepar, xuclar,... i també plorave.

Va ser al tercer dia quan lo llop se va despertar.

Lo primer que el llop va veure van ser uns ulls lluminosos de gata que el miraven amb tendresa.

Unes llàgrimes se li van escapar, al llop desconfiat; mai no haurie pogut imaginar que una gateta el tornarie a fer somriure.

A poc a poc, se va curar, i, una nit, mentre el llop dormie, la gata va marxar cap al seu terrat.

Lo llop va tornar a córrer pel bosc, a respirar l'aire de la muntanya, a mirar lluny. Se sentie feliç envoltat dels colors i bellesa de la natura.

Però, a la nit, dins de la seua cova, li venie una mena d'enyorança que abans mai no havie sentit.

Va passar temps i una nit blanca de lluna lo llop va baixar al poble.

Buscà l'amiga estimada per totes les cases ruïnoses però no estave enlloc.

Va preguntar al seu gos amic si sabia on estave aquella gateta que vigilave les cases abandonades, però tampoc li va poder donar raó; havie desaparegut tan misteriosament com va arribar al poble.

Lo llop, molt trist, va marxar cap a la muntanya.

Caminà i caminà sense objectiu pels paisatges més encantadors que coneixie, però no trobave consol en res.

Cansat de buscar i de pensar, va tornar a la seua cova protectora.

Però en entrar va observar que un animal ocupave el lloc on ell dormie.

Semblave una pantera o un tigre indià.

Lentament es va atansar... i de cop, una mirada lluminosa lo va paraitzar.

Suaument aixecà el seu cap i va reconèixer los ulls que un dia el van fer somriure.

Però... este animal no ere la gateta sociable del poble llunyà!
Ho ere però no ho ere.
La gateta s'havie fet gran....

... i ere una gata serval!

Des d'aquell dia, quan tenim lluna plena, se pot veure al cim de la muntanya l'ombra d'una gata que sobre el llom d'un llop vigile les cases abandonades del poble llunyà.

XXIV

El Vicente era director de cinema, guionista i amic de la Maria. El primer diumenge de maig va entrar a l'habitació portant a l'espatlla una càmera de professional. A la mà tenia una gravadora especial per fer entrevistes. Va parlar cordialment amb la infermera.

—I ara no s'estranyi quan em vegi fer fotos una i altra vegada, de prop i de lluny, de front unes vegades i altres, més vegades, més vegades, a Maria.

—Però si no se n'adona, digué la infermera.

—Està totalment inconscient, però viva! Quines imatges podran estar passant per el seu món inconscient?

Dret, enfront del llit, semitancats els ulls, amb un rictus a la cara expectant, escodrinyava, mirava i remirava la malalta.

De sobte, se li van disparar els impulsos creatius. S'apropava pel costat esquerre i feia una sèrie de preses, marxava, ràpidament al costat dret, l'enfocava i prenia una altra sèrie de tomes. Marxà al peu del llit, es va agenollar sobre la coberta i començà un àvid cara a cara fotogràfic amb el rostre de la Maria.

Es col·locà la càmera a l'espatlla, va seure i va posar en marxa la gravadora i, accelerat per una pressa plena de passió, va començar a parlar-li al *cassette*.

La infermera va interrompre l'activitat i li va pregar que sortís de l'habitació perquè estaven a punt d'arribar els metges.

El Vicente va sortir però es quedà a l'aguait davant de la porta. En el moment que sortien els metges va saludar molt entranyablement un d'ells i es presentà a si mateix informant-los de qui era ell i quina era la seua professió.

—Doctor, on puc trobar informació, protocols, alguna espècie de narració on es descrigui el procés del despertar del coma?

—L'he de defraudar. No tinc ni conec aquest tipus d'informes que vostè necessita. Ni sé a qui els puc demanar...

El doctor quedà com abstret.

—Potser, potser.... això és assumpte de psiquiatria. Veiem, passi ara al meu despatx i li donaré una targeta de recomanació per al doctor Ferrando, el director de Psiquiatria del nostre hospital.

En arribar la Rosa, la van informar d'aquella visita. Un cop dintre de l'habitació va imaginar, en la seua ment, una pel·lícula sobre la relació entre el Vicente i la Maria. Ella coneixia amb detall la història que la seua germana, un dia, li va contar, i cada volta que la recordava, unes llàgrimes li baixaven lentament fins als llavis amb una suau amargor, tan trista com aquells fets de la vida de Vicente, que mai no oblidaria.

VICENTE

El Vicente Benlliure va conèixer la Maria en un sopar d'homenatge que es va combinar amb una prolongada tertúlia.

Un dels contertulians li va preguntar, a la Maria:

—Què és això de l'inconscient? Ens en podria fer cinc cèntims?

La Maria hi accedí i va començar amb uns exemples tan clars i al mateix temps tan fascinants que d'alguna manera es van "enganxar" tots els allí presents. Per cert que un d'ells abandonà sobtadament la tertúlia. Al cap d'una estona vingué a demanar-li perdó i a exculpar-se a la Maria.

—Ho sento, però quan vostè ha començat a contar tot això se m'ha posat tan mal cos que he hagut de sortir corrent.

El Vicente entrà apassionadament en la discussió i els va contar que era director de cinema, encara poc conegut, guionista i músic.

També els va dir que ja feia temps que es venia interessant, a fons, pel tema de l'inconscient, perquè estava convençut que era un camp gairebé inexplorat, o massa poc explotat.

Lamentà que Hitchcock hagués filmat pel·lícules basant-se en un motiu central de l'inconscient però que ho hagués realitzat molt superficialment i massa simplificat.

De tot el cinema fet sobre la psicoanàlisi, allò que més li havia impactat era el somni que transcorria en la pel·lícula "Fresas Salvajes" de Bergman. El silenci sobtat, la llum estranya, l'absoluta soledat, aquell

rellotge de paret i el sinistre carro funerari, la caiguda del fèretre, la mà del mort. I el mort que sortia de la caixa, era el mateix professor que estava dret a la vorera!

Aquí sé que estan suggerits els dos mons que constitueixen l'enigmàtica unitat de la ment humana! Es tracta d'insinuar amb més força que la realitat, aquest món inconscient que no es pot filmar directament!

Aquell succés en la tertúlia va constituir un d'aquests moments estel·lars del destí que fan que dues persones es trobin en un encontre "únic i diferent".

La Maria i el Vicente es reunien periòdicament i se submergien en converses practicant un submarinisme en el mar de la psique.

L'aprofundiment en les indagacions sobre el món de la ment els va conduir a confiar-se els fets més íntims de la seua biografia.

Maria es va sentir profundament commoguda pels esdeveniments vitals del Vicente.

Ell li contà que la seua mare el tractava com si fos un elegit dels déus. El mimava, el seduïa amb regals, el portava a la doctrina del mossèn del poble perquè "era un xiquet escollit per Déu i havia d'arribar a ser un gran sant".

La rematada fou quan es va trobar "presoner" en el seminari per ésser preparat per al sacerdoci.

Ella li va dir:

—Era la teua mare qui es volia fer capellà utilitzant el teu cos.

El Vicente va sentir aquesta interpretació com el cop de puny d'un boxejador contra el seu pit. Va soltar una blasfèmia horrorosa i cridà:

—És veritat, és veritat; ara ho entenc tot!

I es va posar a plorar amb una desesperació, uns sanglots i una asfixia inici del vòmit, que la Maria va haver d'abraçar-lo i embolicar-lo amb el seu cos perquè no agafés un atac al cor.

—Hi ha hagut a Itàlia i a Espanya centenars de nens que van ser tancats en convents per la mare, que era la que necessitava fer-se capellà, utilitzant el cos dels seus fills.

La Maria fascinava cada cop més el Vicente amb les seues meravelloses explicacions sobre l'inconscient i el Vicente sorprenia cada cop més amb les seues descobertes a la Maria.

Un dia, el Vicente es posà al piano i abans de començar a tocar va dir a la Maria:

—M'és molt més fàcil trobar sons que imatges per evocar l'inconscient: escolta!

La Maria el va escoltar amb silenci absolut. Va romandre callada com un bust de pedra.

—Hi ha cadenes de sons que m'ericen el cabell, i hi ha altres cadenes de notes que em dic a mi mateixa: "per a crear notes tan estranyes cal ser un geni".

—Què feliç em fas! —exclamà el Vicente. Ja m'ha passat el mateix amb bastants persones que diuen: no entenc res...però m'envaeixen unes sensacions!

—Demana'ls que t'expliquin aquestes sensacions! En aquestes explicacions trobaràs les imatges que busques. I les podràs filmar.

Després continuaven parlant i fent-se confessions mútues sobre les respectives vides.

Un dia va ocórrer que la Maria, plena de tendresa, es va posar a plorar commoguda, quan, aquella tarda, el Vicente, li va contar com la seua mare va continuar manipulant-lo, i com aconseguí que el traslladessin a un convent de carmelites: havia d'arribar a ésser un gran teòleg!

La commoció de la Maria es va fer quasi cataclisme quan ell li va explicar que el prior del convent, un dia va dir: "*boy tocan disciplines*".

De sobte es va veure dins d'una àmplia sala envoltat de frares semi-despullats, amb la sotana arremangada més a dalt del melic, fortament lligada a l'estèrnum.

Cada frare portava unes *disciplines*: cordes gruixudes plenes de duríssims nusos. Sobtadament, formaren un cercle i van començar a perseguir-se mútuament i, mentre ho feien, cadascú arribava tremendes fuetades contra les natges de qui anava davant.

El Vicente, aterrat, es col·locà al terra, enmig del cercle, i, quan començà a sentir els horribles esclafits de les cordes contra la carn, i com saltaven sobre les parets rogencs resquills de sang, es va posar a resar: Déu meu, que no em torni boig!

XXV

La Lolita Fornells era una companya de curs al col·legi on van estudiar juntes el batxillerat.

Va entrar a l'habitació disposada a l'acció. S'apropà immediatament a la capçalera del llit i va romandre estona i estona observant amb molta atenció la cara de la Maria. Es va col·locar una mica cap enrere i li agafà les mans, les va mantenir entre les seues, càlides, acollidores, maternals.

— Això que vaig a fer ara no és un ritual màgic— digué a la infermera, sinó una tècnica curativa de *Reiki*. Tancà els ulls, repetí una paraula secreta del *Reiki* i amb la mà li va fer uns moviments al voltant de tot el cos.

Un cop acabada la sessió va buscar a la bossa alguna cosa i va treure un pèndol. Es dirigí una altra volta al llit i mentre sostenia el rellotge a la mà dreta, els dits índex i mig de la mà esquerra li palpaven suaument aquelles parpelles que semblaven adormides per a sempre.

—Si obre els ulls, els hi ompliré amb la lluentor del rellotge; l'hipnotitzo i la trec de l'embús.

Amb els malalts no s'ha d'estar sempre quiet i esperant que passi allò que Déu vulgui.

S'ha d'ésser actiu! Cal insuflar vida quan ni tan sols s'atreveixen a desitjar!

LOLITA

Quan estudiaven el batxillerat, la Lolita sempre deia a la Maria que era massa intel·lectual.

—A tu, com a molta gent, t'agraden els llibres, i amuntegar idees. La vida no és això! A mi m'agrada el contacte directe amb les persones: tocar el seu cos i, si puc, fins i tot, la seua carn. Necessito veure-les i olorar-les; sí, olorar-les, sentir profundament quina olor fan.

I sobretot veure amb els meus ulls, palpar amb les meues mans que sóc eficaç. Que puc resoldre de veritat els problemes!

Però, a la Maria, el que més li va impressionar de la Lolita era l'apassionat desig que tenia de reivindicar el seu iaio.

—Hi ha molta gent que passa per aquest món sense tenir una missió, però jo sí que la tinc: reivindicar, em costi la presó o la vida!

Quan la Lolita es posava a contar-li la vida del iaio, es transfigurava, entrava en èxtasi. Quina passió tan bonica!

—El iaio, als divuit anys, es presentà a Toulouse, com a voluntari, per a l'exèrcit francès d'Indoxina. El van enviar a l'escola de pilots de guerra i, quan va acabar el seu ensinistrament, el van destinar, efectivament, a Indoxina.

Va entrar a formar part de la dotació d'un dels avions de l'esquadrilla especialitzada en el bombardeig directe a les bases d'artilleria de l'enemic. Aventura a vida o mort.

Sobrevolaven la selva i, quan descobrien les bateries de canyons enemigues, es llançaven en picat per bombardejar-les.

Al iaio, "el van despenjar" tres voltes. Això vol dir que van enderrocar en tres ocasions els avions en els quals volava. Però amb una agilitat de gat volant, les tres voltes, es va tirar en paracaigudes i es va salvar.

Somiadora, es posava en trànsit de somiar, la Lolita, cada volta que evocava el seu iaio.

—Una caixa de sorpreses, era una caixa de sorpreses. Tan valent que era en aquells vols de la mort, i no podia entrar en un ascensor! Li feia un pànic incontrolable tancar-se allí dintre.

Quan la Lolita mostrava a la Maria la cara trista de la seua infància, resultava esgarriós. Els pares de la Lolita renyien davant d'ella, quasi sempre a la taula, a l'hora de dinar, s'empaquetaven en unes baralles horroroses. El pare pegava bufetades violentíssimes a la mare, de vegades li rebentava el nas i els resquills de sang més d'una volta van tacar el vestidet de la Lolita.

Aterrada, veia aquestes pallisses, que a voltes s'iniciaven de sobte per la mare, que agafava una safata de porcellana i l'esclafia contra el cap del pare. A aquest, li regalimava la sang pel front i la cara. Quin horror, quin horror!

La Lolita, plorant a crits, envaïda pel terror que es matessin, escapava corrent a casa del iaio, i allí era com entrar al cel! L'abraçava, semblava que era un gegant de cotó, l'envoltava com en el líquid amniòtic del ventre de la mare. La sostenia durant molta estona, fins que el tendríssim somriure d'infinit agraïment en la cara de la Lolita avisés el iaio que la neteta ja s'havia assossegat.

—El iaio em feia coses que jo ni tan sols hauria arribat a desitjar: em canviava de roba i em feia vestir "com a la meua princeseta". No sé... s'amunteguen tants records al mateix temps. Va estar ell qui descobrí la meua veu! I com que era un geni per a la música, em va ensenyar a cantar amb més perfecció que cap professor del Reial Conservatori.

Quan va tornar d'Indoxina, es va presentar voluntari en l'aviació republicana quan la Guerra Civil. Ensinistrà diversos companys, va formar una esquadrilla... un heroi. Al final de la guerra el van tancar

en un camp de concentració. Finalment el van soltar i començà immediatament un altra cursa d'heroi: la protesta política.

Cada dos per tres el tornaven a empresonar. Li prohibien tot allò que intentava publicar. Van mecanografiar el seu nom en una mena de paper de ceba i van enviar còpies a totes les editorials amb una nota que deia: a aquest, no se li publica res. Ningú va gosar editar les composicions musicals...

Totes les forces del poder de la dictadura es van aliar per fer fracassar un heroi.

Però jo el reivindicaré!

El van assassinar, el van assassinar!

Una nit el van anar a buscar a casa, se'l van emportar a una comisaria i li van estar pegant pallisses hores i hores.

Quan arribava a aquest punt de la narració... la Lolita entrava en una ploradissa.

—Va morir d'una terrible hemorràgia renal. Li havien estat colpejant estona i estona les espatlles amb tovalloles mullades...

La Lolita, a més a més d'estudiar la carrera d'ATS es va dedicar a aprendre, molt activament, tècniques de medicina alternativa: *Reiki*, *Hipnosi*, *Herbolari*...

Va aconseguir que la fessin infermera encarregada de la secció de grans ferits de l'hospital Clínic.

Els grans ferits són camioners, fonedors, paletes, obrers de la metal·lúrgia, que han sofert ferides terribles, cremades en quasi tot el cos. Un cop a l'hospital, són tractats d'una manera molt especial contra els terribles dolors que els esgarren el cos.

Contava, la Lolita, que les nits en aquella secció eren nits d'inquietud, de clamors, d'angoixants tensions. Aquells homes tan forts, tan endurits per la vida, passaven hores i hores sense dormir i exclamant contínuament: Ai mare, ai mare!

Explicava, la Lolita, que, als pacients, els administraven el "còctel lítico", un preparat que s'injectava en vena: que contenia cinc, ni més ni menys que cinc, components químics per dormir, però, tot i el tremend bombardeig químic, no aconseguien agafar el son.

Una nit que els seus *Ai mare!* eren quasi insuportables, la Lolita es va acostar al llit d'un d'ells, el va tombar cap a baix i li va començar a

fer un massatge tendre, acariciant, intens, des del coll fins a les natges.
I aquella nit va dormir cinc hores!

I a partir d'aquella nit, venien tots en fila, com corderets, els feia
el massatge i dormien cinc hores.

XXVI

Feia més de tres mesos que la Maria estava en coma i ni la Rosa, ni la Neus, ni cap de les persones que tant l'estimaven havien perdut l'esperança.

Cada setmana rebia tres o quatre visites d'alguna persona amiga o familiar que li contava històries, li feia confessions, la recordaven, li portaven històries o contes.

Aquell dia la Rosa li va portar uns poemes que va trobar en un calaix del *bureau* que el pare havia regalat a les filles el dia que es va jubilar. Allí guardaven els records més entranyables.

El Guillem havia estat un amor adolescent que va esdevenir una història impossible.

Era molt reservat i un geni creador en múltiples arts: pintura, escultura, música. Però allò que més va entabanar la Maria fou l'escriptura.

Sí, en Guillem era un artista de la ploma. Quan li venia la inspiració poètica, ni Bécquer, ni Neruda ni García Lorca haguessin arribat tan al fons emotiu de la Maria, com aquells poemes que el seu estimat li escrivia.

La Rosa va pensar que, a la seua germana, li agradaria escoltar els poemes que un dia el Guillem li va enviar.

POEMES ADOLESCENTS

Recordes les nostres nits negres brillants d'adolescència?

Puntes negres, estrelles grogues.

Adolescències nostres de coll tornejat, músculs rodons i respiració calenta.

El nostre ara és elàstic i turgent de vint anys
a partir d'aquest moment només podem necessitar la bogeria.

La bogeria només quan és esquerra cap més sentir,
la bogeria només quan és un esclat de la llum aniquilada
que s'obre a un enlluernament que no és en cap dels diccionaris.
La bogeria des de sempre contra l'administració burocràtica de la imatge.

Si ara ens llencem elàstics d'adolescència vent a la cara i pou al mar
automòbils contra les façanes de la llum esquerdant els tubs encesos
dels reflexos infinits

i voltant les ondulades cabelleres sobre les teulades.

I els moments batec condensant avisos cardíacs terribles
que donen fuetades a tanta llum d'hores i sorolls

i aixequen les polsegueres dels *yesterdays* morts a les pàgines dels diaris
vells

però amb les mans plenes de transparència perquè agafem els moments
sabem apartar els buits del desamor i tornar de nou a la bogeria,
i amb la bogeria resoldre la mort,

i amb els cementiris perforar l'horror.
 Després amb l'enteniment ple de rosada
 despullar les veritats.
 És la manca d'heretgia el que no deixa empremta.
 Els camins morts només poden ser reconeguts per un enterrament
 perquè els seus peus no podran ser records de mirada.
 Però es possible que ens vulguem tant sense l'acta notarial d'un Déu?
 El nostre amor intensíssim és gegant
 i els nostres moments dits en els pètals.

Et recordes de la nostra front a la nit del port?
 Et recordes quan enfonsàvem les mans per les aigües dolces
 i les quilles dels vaixells lluna amunt?
 Els llavis ens anaven pel carrer al fons
 i donaven vida per la vida
 i la mort era per prendre forces dels nous sempre nous.
 La nostra vida era només el descans d'un èxtasi,
 era un capvespre lliscant gelatina pel front
 mentre ens enfonsàvem per les rodones esquenes dels ulls
 il·luminant les cantonades.

Acaricia la teua ploma un mar de llum
 el teu cor vola sobre cel mediterrani
 la teua pupil·la es posa groga de sorra
 tirant de les arrels dels ulls
 cap a la zona més enllà dels camins
 que ja es van quedar enrere com esquerdes
 d'un vaixell sense destí.
 Perquè trucar és només un esquelet,
 l'esquelet d'un orgasme,
 i l'orgasme és només un esquelet que llença al vol el crit
 i salta a revestir en l'esclat de resurrecció amb tu.
 Per a què es van fer homes i dones
 si se'ns va afusellar el desig
 contra les tàpies de la nostra primera llum
 quan començàvem a enamorar de veure?

XXVII

La gran confessora de la Cristina Vázquez havia estat la Maria. Sí, entre elles dues es va establir aquesta relació tan profunda i enigmàticament femenina de la confessió.

Des de l'entrada fins a l'habitació de la Maria, la Cristina va convertir el seu camí en una marxa triomfal pels passadissos de l'hospital. El seu caminar de lleona que balla en el *Royal Ballet* de London, el seu vestit de gasa i transparències, el taloneig de les seues sabates color corinti van sorprendre homes i dones.

Portava un ram de roses, que era un crit de colors i perfum, encaixat entre falgueres verd fosc, semblava un dia de pluja transparent.

—Ja sé que ara no les pot veure, però jo necessito ser generosa i regalar-li el millor dels rams.

A l'entrar a l'habitació mirà la Maria i es va quedar pàl·lida. Va haver de seure, quasi desplomar-se sobre la butaca.

Amb uns ulls d'incipient mareig buscà la infermera.

—Podria portar un gerro i posar-les dintre?

—Per descomptat!

—Si aguanto un moment més em cauran al terra, i a aquestes flors les estimo com si fossin el meu propi cos.

S'abandonà a la butaca, tancà els ulls, li tremolaven les cames, el bust se li aixecava anhelant com si no hi hagués aire.

La infermera havia anat a buscar el gerro i ara estava col·locant el ram, al fons.

Lenta, molt lentament, la Cristina es va anar refent i, de sobte, sorprengué la infermera:

—Em podria portar un bloc de paper d'escriure?

—Una llibreta crec que sí.

—Li vull escriure una carta. Em faria molta il·lusió que quan despert del coma, si ja s'han pansit les roses, almenys que la primera cosa que pugui llegir sigui la meua carta, que vull que sigui un cant a la vida nova que ella començarà.

Va romandre un temps llarg amb els ulls tancats respirant fons i profundament, relaxant-se. Més tard, s'aixecà, i va treure del ram, lentament, una rosa i la va apropar al nas de la Maria.

—Jo crec que, malgrat tot, la pot olorar!

El divendres, quan arribà la Rosa, va veure sobre la taula una carta de la Cristina i el ram de roses que perfumaven tota l'habitació. Va sentir la necessitat de narrar, en un monòleg intern, tot allò que coneixia d'una dona molt sensible, companya de carrera a la universitat.

CRISTINA

La Cristina Vázquez era l'arquetípica enamorada de l'amor. Des de la seua adolescència havia perseguit amb una vehemència d'explorador del Pol Nord, havia perseguit les trobades, la conquesta del *Pol Nord Maculí*. Molts haguessin dit que buscava l'home ideal, inabastable per inexistent.

Però no, no. L'home al qual aspirava la Cristina hauria de tenir unes característiques molt realistes; molt plenes de contingut perquè havia d'ésser abans que res un apassionat de l'amor, un home molt civil, és a dir, molt viril, amb un gran sentit poètic; sobretot que posseís l'art de festejar però amb tendresa i molt sentit estètic.

—I que al llit em faci gaudir fins a la bogeria perquè jo m'entrego com una boja d'amor!—solia exclamar la Cristina.

La Maria es quedava estranyada quan descobria que la Cristina era terriblement competitiva amb les altres dones. Quan s'enfadava amb una d'elles, esclatava amb una ràbia molt violenta: l'odiava a mort, però a mort, a mort.

La Cristina, durant el temps que va estudiar Psicologia, combinava els seus estudis amb la carrera de Belles Arts. Aquí també es comportava apassionadament entregada, oberta, insaciable! Mostrava tanta facilitat per a totes les disciplines que cada professor la volia convertir en vocacional de la seua assignatura.

—Tu, dedica't al piano! Dins teu hi ha una futura pianista!

Un altre li deia:

—Has nascut per a la pintura a l'oli! No ho dubtis! No et deixis seduir per les aparences: el teu destí és el dibuix, forma i color!

Però l'assumpte amorós constituïa un enigma vital.

—Cristina, jo no arribo a descobrir allò que et passa. Alguna cosa, hi ha alguna cosa, algun ressort molt estrany dintre teu, però sempre t'equivoques en les teues eleccions amoroses —li advertia la Maria.

La Cristina li havia contat que aguantava dels homes allò més inaguantable. Suportava i suportava el desengany i les infidelitats fins a límits increïbles.

En la darrera aventura, quan el seu amant es va assabentar que estava embarassada, la va abandonar, així, simplement es va donar a la fuga.

Després dels nou mesos i quan s'apropava el part, el ginecòleg la va fer ingressar a l'hospital perquè corria el greu perill de perdre el seu fill.

Durant el part va sofrir diverses hemorràgies, terribles. Aquell cos que estava a la vora de la mort, lluitava per salvar el nen.

Però al final el va perdre.

La recuperació va constituir una lluita despietada. A poc a poc es va anar refent.

Un dia va retornar a la natació. Sempre havia dit que no necessitava ni gimnàstica ni dietes. Contava, la Cristina, que un dia va assistir a la conferència d'un guru hindú, i una de les frases se li va gravar a foc:

—“La dona occidental que vulgui salut, bellesa i joventut prolongada, que faci, sobretot, natació. L'home porta dintre del seu cos un antiquíssim peix al qual s'ha de donar una vida oceànica”.

XXVIII

Una infermera li digué al Mathias que esperés una estona perquè els metges estaven visitant la Maria. Quan sortien, el Mathias els saludà, es va presentar i els informà que la Maria havia estat estudiant alemany amb ell. Amb fermesa i tacte cuidat, els va demanar el pronòstic sobre la malalta. El van informar del procés que la Maria estava passant, però que, malgrat tot, ells esperaven que sortiria del coma.

Un cop dintre de l'habitació, saludà cortesament la infermera, obrí la cartera de mà i en va treure un llibre gran d'aspecte molt vell.

—Si no hi ha res en contra, diposito aquest llibre a la tauleta de nit al costat de la llum. M'agradaria que fos una de les primeres coses que veiés. Aquest volum, sap vostè?, és “La interpretació dels somnis”, l'obra cim de Freud.

La Maria m'ha dit moltes voltes amb els ulls encesos d'il·lusió que arribarà un dia en què podrà llegir aquest llibre directament en alemany.

Per recuperar-se, la Maria necessitarà molta estimulació. Li donaran molta medicació intensa! Jo vull contribuir donant-li una estimulació emocional il·lusionant. Estic completament segur que, al veure aquesta edició tan especial de Freud, la ment se li omplirà d'imatges enceses. Li vindran corrent al pensament cadenes d'idees... Vull pintar-li al cervell un quadre tan viu com el lluminós fresc d'una església romànica.

EL PROFESSOR MATHIAS WERNER

Primer ho va sentir com un pessigolleig, aquesta dolça esgarrapada que donen certs avisos, encara no clars, però que arpegien afectuosament els nervis fins que un dia li va passar, a la Maria, una imatge molt clara: va veure amb il·lusió que li agradaria llegir Freud directament en alemany.

Va tantejar entesos en idiomes i un d'ells li va recomanar que prenguéss classes amb Mathias Werner, director de l'Institut de Llengües germàniques en la Universitat. —"Si és que li queda temps lliure, és un home molt ocupat".

La Maria es va posar en contacte amb Werner i es quedà fascinada. Era un home formosíssim, un autèntic bust germànic: cabell com un bladar indòmit, ulls verds, rostre de trets dolçament harmònics. Alt, no gaire, ben plantat i amb un cos total que emanava tendresa...i elasticitat, sí, aquesta era la paraula, exhalava elasticitat bondadosa com un cérvol.

La Maria el va informar del seu desig i li precisà molt exactament el que ella volia. És a dir, no desitjava tenir un ampli coneixement de la llengua alemanya, ni tampoc volia parlar-la fluidament; tenia un desig molt concret: gaudir d'alguna obra de Freud en la llengua original.

Mathias la va captar immediatament i l'animà a posar-se ràpidament a estudiar.

I una sorpresa, a més a més, li comentà que ella volia fer alguna cosa semblant a allò que havia fet Freud. Quan en plena joventut li

El Mathias, quasi caminant sobre les puntes dels seus peus, s'apropà a la tauleta i va col·locar acuradament el llibre al peu del llum. Es retirà, girà els ulls cap al quadre dels gira-sols, s'hi apropà i els contemplà una estona.

—Qui hagi pintat aquests gira-sols, aquest també es crema en desig de dinamitzar la Maria!

Molt bé, molt bé, molt bé...!

va fascinar l'arquetip de Don Quixot, Freud sentí el poderós desig de poder gaudir de Cervantes en directe i amb el temps es va posar a estudiar a consciència el castellà fins que va aconseguir satisfer el seu desig: veure directament desfilar per la seua imaginació el gran heroi hispà.

Werner li va mostrar un ampli esperit d'ajut, va desenvolupar un mètode exclusiu destinat que la Maria pogués llegir d'una manera fresca i immediata els textos freudians. Li va oferir, també, els mitjans per obtenir una beca que li permetés realitzar un curs d'estiu per estudiar l'alemany a la Universitat de Colònia.

D'una manera creixent es va intensificar la relació entre ells dos. El professor la convidava a algunes classes de doctorat on exposava temes molt profunds de la *germanística*. Allí, la Maria, va tenir l'ocasió de contemplar com de revolucionades anaven moltes estudiants respecte a Mathias. Li va fer molta gràcia descobrir que li deien "El galant de cinema".

A partir d'un moment donat, Mathias, la va convidar a uns sopars on acudien col·legues seus i altres persones. Totes tenien una característica: eren molt cultes.

A les postres d'un sopar, l'ambient es va orientar vers l'humor. Un dels comensals comentà que els grans filets que els havia preparat Ulsike, l'esposa de Werner, li havien recordat una poesia d'aquí que narrava aquell sopar on apareixia sobre una taula un exquisit bistec, però un de sol. Un d'aquells que eren al voltant de la taula apagà, de sobte, el llum per agafar a les fosques el gran tall. Va posar furtivament la mà i "va trobar la mà de tots, però el tall no".

Després d'una gran rialla, Wernwer digué que hi havia una versió alemanya d'aquest vers. Quan es va apagar la llum, aparegué sobre la safata la mà tallada de l'espavilat.

Va esclatar una gran riallada. Un dels que més reien preguntà a Werner si existien, a Alemanya, acudits que no fossin típics de burla sobre els alemanys.

—Hi ha una cosa que crida l'atenció, digué Mathias, i és que es contenen aquí especialment i també a Itàlia i França acudits bastos, a vegades brutals, com si fossin acudits alemanys autèntics. Però la realitat és la realitat, a Alemanya es creen molts acudits que naixen en diferents regions i capitals! Per exemple, els acudits de Baviera, els de Renània, els de Prússia, els de Berlín i d'altres zones.

Exemple d'acudit de Baviera:

—Doctor, el meu estómac i el meu fetge no funcionen com caldria.

—Tinc la impressió que vostè beu molt, quant sol beure diàriament?

—Diàriament? Bé, entre sis i vuit botelles diàries... Però, si li he de ser sincer, he de confessar-li que hi ha dies que no em puc dominar!

Els va sacsejar el riure.

—I ara un de Renània:

—Sortit a la barana d'un pont sobre el Rin, un jove es debatia amb gests aparatosos: "em llanço o no em llanço al riu". Un guàrdia que havia vist l'escena s'hi va aproximar amb calma, tranquil·litzador i li va dir:

—Jove, deixa aquestes idees negres i segueix un altre camí i propòsits. Home, veuràs, si et llances a la corrent, em veuràs obligat a llançar-m'hi jo, et trauré de l'aigua però arribaré a la vora del riu totalment mullat, xop i amb el temps que fa agafaré una pulmonia. Hauré de trucar a un cotxe d'auxili que com a mínim tardarà una hora a arribar. Després hauré de fer hores extraordinàries omplint tot un protocol amb els impresos corresponents, més tard, segells i signatures. Com ja t'he dit, segueix altres camins, vés a casa teua i allí, tranquil·lament, sense que ningú et molesti, et pots penjar lliurement.

Els riures, al segon acudit, van saltar més poderosament que al primer. La tertúlia es prolongà fins a la matinada enmig d'un clima d'humor gairebé exaltat.

XXIX

La primera setmana de maig semblava que el cel volgués encendre el foc de la malenconia.

La Rosa va tenir un esgotament inesperat i, en arribar a l'habitació de la Maria, una persona, desconeguda, asseguda a la butaca, la va saludar molt atentament.

—Bon dia, senyora.

—Bon dia, senyor.

—Em diuen Lorenzo de las Mieses i possiblement vostè no em coneix.

—Doncs, no, mai no l'he vist. Tampoc recordo que la meua germana em parlés d'una persona amb aquest nom.

—No es preocupi. Però segui, si us plau, fa cara de fatiga. Jo entraré una cadira de fora i podem parlar de la Maria si no té cap inconvenient.

—No, no, faltaria més! Vostè és un gran observador, avui estic esgotada i trista...

Semblava que aquell senyor tenia molt interès a explicar-li coses interessants, que ella desconeixia, de la seua germana.

—Bé, conec amb profunditat la Maria. Hem mantingut una relació professional intensa al llarg de cinc anys. El dia que un col·lega em va comunicar l'accident de la Maria Llompart i Segur i el coma en què es troba, vaig pensar que vostè, la seua germana, havia de conèixer la història que vull contar-li.

MARIA

La Maria havia estudiat la carrera de Medicina. Ja des de molt jove sentia una gran atracció pels fenòmens de la ment humana. Es va matricular a l'assignatura de psiquiatria, que en aquell temps era una disciplina opcional. Va tenir com a professor el famós psiquiatra Mateu Ferreró i Esteller. Li pareixia un home molt alegre, vital, amant del discurs, interessat en les ciències i les humanitats. Parlava sense parar de l'existencialisme, Heidegger, Lacan, de les noves biologies, i, sobretot, manifestava una mania monotemàtica amb la psicoanàlisi. Amb freqüència escrivia articles de premsa entorn a Freud i els seus seguidors, sobre Lacan i d'altres. Els seus articles eren molt hàbils, clars, plens de cites, en els qual posava de manifest el seu interès per la ciència psicoanalítica que a la fi dels articles se la carregava despietadament i utilitzant sarcasmes i ironies feridors.

La Maria, quan cursava l'últim any de carrera, va rebre una oferta de feina a l'Institut de Salut Mental. La veritat és que havia destacat molt en els seus estudis i els professors veien en ella una futura personalitat de la medicina.

Però en la seua vida privada les coses no anaven del tot bé. De tant en tant, sentia desassossecs i malestars acompanyats d'una certa tristesa, i també, alguna volta, d'ansietat i desgana. Això últim la fastiguejava molt perquè sempre havia estat molt treballadora i dotada de gran empena.

Va decidir visitar-se amb un internista molt conegut per la seua saviesa i per la seua escrupolosa manera de treballar i l'eficàcia terapèutica que tenia.

L'internista li obrí fitxa, va fer un resseguiment quasi policíac de la vida de la Maria: naixement, pares, salut i malalties dels pares, dolences des que era molt petita, en l'adolescència, en la primera joventut i en l'actualitat.

La va fer passar a la sala de reconeixement i li va fer una exploració de tot el cos que a la Maria se li va fer inacabable, de tan conscienciosa. Després li va dir que es podia vestir i que tornés a asseure's cara a cara al seu despatx. Un cop allí, li va donar unes explicacions convincent i tranquil·litzants. I al final li va prescriure un tractament molt complet: vitamines, hormones (li advertí que no es preocupés que es tractava de petites dosis sense efectes secundaris i molt tonificants per a les suprarenals) i a més a més una dieta molt detallada: li va traçar un autèntic pla de vida sanador.

La Maria va reaccionar bastant bé, amb més energia, amb més ganes de menjar, amb ganes de tot. Però passats un mesos va tornar a sentir els mateixos símptomes: malestar amb ella mateixa, tristesa, puntes d'angoixa i fases de desgana generalitzada.

Es va imposar treballar molt a fons, concentrar-se en la feina i dedicar-se al tractament dels altres. Però els malestars es feien crònics.

Va acudir al professor Ferreró, qui la va rebre amb grans escarafalls i salutacions, la va escoltar una estona i li soltà un discurs grandíssim. Després li va prescriure un tractament, li va donar ansiolítics, un suau *miorelaxant* i una pastilla per a dormir.

També aquí va reaccionar bé; li van passar els malestars i tristeses. Però, més endavant, quan va deixar de prendre's les medicines, se li van repetir una altra vegada els símptomes antics. El "profe" aquesta volta li va receptar un fort antidepressiu que li va provar com un tret. Començà a sentir-se estranya amb si mateixa, li va agafar un restrenyiment ferotge i li va desaparèixer en sec el desig sexual.

Va consultar un digestòleg i aquest li va recomanar que es visités amb el "savi" doctor Nogales. Així ho va fer i, en la consulta, aquest doctor li digué:

—Maria, t'han explorat a fons. T'han aplicat un enèrgic tractament biològic: vitamines, hormones, tonificants i finalment t'han

donat ansiolítics arribant fins l'antidepressiu. I és un fet que et trobes pitjor, a més a més se't repeteixen una i altra vegada els mateixos símptomes. Veuràs, en la meua llarga experiència, he vist moltes vegades que, amb molta freqüència, a persones que pateixen depressió, angoixa, malestar psíquic, els donen psicofàrmacs durant un temps i milloren, i de vegades molt ràpidament, però al cap d'un temps tornen a trobar-se com abans. Els tornen a donar la medicació i es repeteix el cicle, de tal manera que per poder tirar endavant han d'estar prenent psicofàrmacs sempre. I si els deixen, al poc temps es tornen a trobar com abans o pitjor. Molts dels que han vingut a visitar-me diuen: "Doctor, em sento estrany, em sento com si no fos jo mateix". Intentarem evitar que et passi el mateix a tu, Maria. Jo crec que t'aniria molt bé psicoanalitzar-te. És més, et servirà per resoldre els teus conflictes i també et serà enormement útil per a la teua feina mèdica. Et recomano que visitis el doctor Lorenzo de las Mieses. Estic segur que t'agradarà molt.

No li va resultar gens fàcil demanar visita al psicoanalista. D'una banda, tenia la sensació d'estar taint el professor Ferreró, i, d'altra banda, la impregnava l'intens agraïment que sentia cap al doctor Nogales, que tanta calma i serenitat li havia donat.

També tenia un altre obstacle difícil de superar: l'odi a la psicoanàlisi.

Li va donar moltes voltes i, entre altres coses, va descobrir que Ferreró i els seus l'havien convertit en enemiga d'aquesta disciplina.

La Maria tenia un fons insubornable i va haver de reconèixer i dir-se a si mateixa que era absurd fer a algú una mena de convers...*anti* qui fos. Poc temps després va demanar hora al doctor Lorenzo de las Mieses.

Des del primer moment de l'entrevista, Maria va tenir la sensació que havia entrat en un món nou.

Es va sentir acollida per una carícia envoltant i càlida. Notà que el nou doctor s'interessava per ella com si fos l'única i exclusiva pacient del món. Escoltada, endevinada...increïble!

Més endavant, solia dir la Maria que amb aquest psicoanalista havia començat la seua primera vida autèntica.

Passava fases, la Maria, de sorpresa en sorpresa i de certa fascinació: als tres mesos de teràpia li havia tornat el desig sexual! Però, per

damunt de tot, aquella mena d'alba lluminosa li feia descobrir, per primera volta en la seua vida, els mos íntims desconeguts.

—El meu fons insubornable sempre em deïa: “tu no tens veritat”. Temps després, ja posada en anàlisi, vaig començar a sentir, per fi, que tenia veritat. Fou llavors, entre el segon i el tercer any de teràpia, quan va sentir nàixer en ella l'intens desig de formar-se com analista.

Al llarg dels quasi cinc anys que durà la seua anàlisi va anar descobrint que la ment humana és un univers infinit.

Quan a la Maria li preguntaven els seus col·legues psiquiatres que era això de la psicoanàlisi, ella contestava:

—Anar de sorpresa en sorpresa. I em sorprèn molt que aquí, a Espanya, dintre ja del segle XXI, hi hagi tants psiquiatres, fins i tot vosaltres, tan estudiosos, que ignoren allò que és, realment, la psicoanàlisi.

Com a alumna destacada que va estar, en acabar els estudis, li van oferir un contracte en un departament dedicat a nens i adolescents autistes.

Era un departament creat pel doctor Atienza. Aquest home destacava per una extraordinària capacitat per seleccionar gent, harmonitzar les personalitats més diferents, haver format un grup intensament cohesionat, crear contínuament equip i insuflar una calor humana que contagiava tots els seus membres.

Amb el pas del temps, el departament dedicat a joves autistes va aconseguir un nivell de “clínica de referència” per a tot el país.

La Maria es va integrar ràpid en el grup, va viure cada cop més intensament *l'emoció grupal*. I va florir com una primavera tot el seu camp d'interès pel fenomen humà profund. La combinació d'activitats psicoterapèutiques, la investigació, la presentació de casos clínics, la participació en seminaris estrangers, molt especialment a Anglaterra, amb l'equip del doctor Tustin, va anar adquirint un caràcter d'intens dinamisme.

En la intimitat de la seua persona s'anava fent més “densa” la convicció que per fi havia trobat un lloc en el cosmos.

Un dia va succeir allò que ningú no s'hauria esperat: començaven a córrer rumors que l'hospital seria comprat per una multinacional nord-americana. Ningú els va consultar res, tampoc els donaven cap informació directa. Ignoraven quina empresa era la que volia comprar l'hospital.

La gent de l'equip va començar a sentir-se inquieta. Per fi va arribar una carta circular que els notificava que el centre havia estat comprat per una empresa multinacional del camp farmacèutic i que hi posaven de responsable un director general, no metge. Segons van especificar, era un autèntic mànager.

Van sobrevenir fets inesperats, acomiadaments amb les corresponents quitances, canvi total de l'administració interior, fitxatges de persones desconegudes.

De sobte, aquest fet va agafar per sorpresa el departament d'autistes de tal manera que el doctor Atienza, el gran creador, coordinador i animat savi, els va convocar urgentment a tots i els va comunicar que ell marxava, que havia avançat la seua jubilació després de negociar molt bé la liquidació.

—Senyors, quan Freud va veure la guerra centreeuropea que s'apropava, escrigué: “Finis Austriae”, la fi d'Àustria, és a dir, s'acabà amb la nostra gran nació.

És per això, i amargat, que jo mentalment escric: “Finis Sectionis autistarum”. Final de la secció d'autistes. I es va acomiadar del seu equip.

El nou director general va convocar una assemblea per a tots aquells que es quedaven a l'hospital i els va informar que a partir d'aquell moment es treballaria “amb una psiquiatria exclusivament científica”. Els va dir que ja era hora que “la psiquiatria actués com una autèntica tecnologia lliure d'antics romanticismes, filosofies i poesies”.

El treball sistemàtic seguiria el següent esquema: ingrés de pacients, diagnòstic bioquímic, tractament farmacològic, pla previst de duració i immediatament l'alta.

Tot això es basava en un criteri fonamental: ciència, programació, medicació, rapidesa, eficàcia i benefici econòmic.

La Maria va estar l'única del centre que va plantar cara en defensa del magnífic equip, de l'enorme tasca que s'havia fet, de l'alt valor social de la seua secció.

Va combatre, va negociar, va protestar. Va consultar amb advocats. Tot en va.

Un dia, el director general la va convocar. Amb una tranquil·litat sorprenent, ple de seguretat, li va dir:

—Ha d'estar, vostè, realista. Li prego que s'adoni que està esgotant-se amb la lluita per una causa perduda. Vostè s'ha quedat sola i convé, per a la seua salut, que es busqui companyia. Encara que pertanyo al capitalisme liberal, utilitzaré una sentència de Marx: "Els fets són molt tossuts". I els fets són que aquest hospital ha canviat de filosofia, la qual no té res a veure amb la seua. Cregui'm, sigui realista, li repeteixo, procuri sortir de la solitud. Negociï amb nosaltres la millor de les indemnitzacions. Jo mateix tindrè el gust d'aconsellar-la.

La Maria va sentir que li estaven matant alguna cosa molt profunda en els fons de la seua ànima.

RESSÒ EN L'OBSCURITAT

És de dia, sento la calor del sol, moviment, veus. Les idees van i vénen, es tornen intermitents, no les puc ordenar; no puc expressar-me.

Què m'està passant? On sóc?

Gira-sols? Roses? Noto el seu perfum. I aquest conte, una carta ... fotografies amb la meua germana? Amb amics?

Qui m'ha portat a aquest llit? Quant temps fa que sóc aquí?

No em puc moure; estic estàtica.

Respiro: he despertat.

Les meues pupil·les em revelen una activitat intensa de reconeixement vital, recorren l'espai. Sóc conscient. Quines imatges em passen pel cap?

He vist una llarga pel·lícula amb molts personatges que em parlaven. Eren fantasies inconscients? O profunds somnis que la meua ment creava intentant enviar-me missatges per adonar-me del perill que estava passant?

Doncs porto molt de temps aquí, en aquesta habitació!

Potser totes les narracions les he viscudes i no n'era conscient.

La vostra estima m'ha salvat. Em sento més viva que mai. Tinc un profund desig d'agraïment.

Infermera, vull dir-te que jo també em sento una nota d'una partitura actual i solidària.

He plorat amb la carta a la Mercè, la nena nascuda sense pare conegut. Què valenta la mare! Quina força donen les converses amb

psicoanalistes quan s'han de prendre decisions i plantejaments radicals sobre la nostra vida.

A la doctora Natàlia Vilagut, li vull dir que em vaig sentir molt identificada amb els seus sentiments del dia que inaugurà la llibertat, la vida en solitud. El monstre de la gelosia és molt difícil d'extingir perquè s'instal·la en l'inconscient durant els primers anys de la vida, i són les experiències més potents de la persona.

Gràcies, germana, per confessar-me allò que mai no em vas dir del Miquel; l'entusiasme i valoració de la teua personalitat que et fa un home que t'estima de veritat. Em sento tan feliç de saber que gaudiu junts!

Què entranyable, la Marta, en parlar al seu pare! Vaig sentir nostàlgia al recordar el viatge que vam fer juntes a l'Índia. La carta al pare és molt sincera però realment tenim dificultats per expressar amb paraules els nostres sentiments. No hem rebut l'educació per a una part de la persona tan important: la dels afectes.

La història de la Paquita és deliciosament impressionant. Jo també crec en els miracles. Estic d'acord amb ella en la manera d'entendre la relació de parella. Estimar és un acte de voluntat per conviure amb els trets personals i diferents de cadascú. Cal mantenir la passió i el desig per tal de no caure en una rutina que significaria la fi.

Neus, sempre la millor amiga, gràcies per portar-me les converses de cada dia i per la teua voluntat de no faltar cada setmana. Les dues sabem que una vida sense amistat no val la pena de ser viscuda. Era Plató qui ho deia? O Aristòtil? Tu i jo vivim una amistat incondicional.

Quin conte més preciós em vas llegir! Et vas entestar a escriure contes per al teu nét, Enzo, i ho has fet! Genial! Felicitats per la publicació!

A una periodista com tu, no m'estranya que li passin coses amb agendas, correus electrònics... Les teues visites m'han fet estar en contacte amb la realitat tan estressant com la vida d'avui en dia.

Rosa, la història del matrimoni que es van casar molt enamorats, després de la infidelitat d'ell, la bruixa, les cartes... ha estat molt divertida! Gràcies per la sorpresa del final: és un conte per a adults.

David, em vas fer recordar què malament ho vas passar! Vius lluny i t'agraïxo molt que vinguessis per estar unes hores amb mi. Ha estat bonic escoltar-te.

La història del *bòtox* i de les tendències modernes a cuidar-se el cos sempre m'han provocat llàstima. Lamentablement la societat camina cap a una valoració dels aspectes externs, però això ens fa més feliços? Som millors persones? Val la pena cuidar-se tant l'aspecte exterior? Aquella dona tenia un nivell d'autoestima molt baix, més li valdria psicoanalitzar-se i no fer tantes coses inútils que la condueixen a ser desgraciada.

Aquell home que tenia una amant era un babau. Em va semblar molt intel·ligent la solució que va trobar la seua dona.

La mare que pateix gelosia de la nora ho passa molt malament. És per aquesta raó i d'altres de caràcter que, històricament, la relació sogra-nora no funciona. La mare no voldria mai desprendre's del xiquet que li va donar tant sentit a la seua vida quan era petit, en aquell temps que ella en feia el que volia.

Recordo perfectament l'estat en què et vaig trobar, Àlvar, quan vaig anar al poble a l'agost. Semblava que estaves més mort que viu. Som amics i, davant d'una situació com la que estaves passant, jo tenia l'obligació moral i el desig d'ajudar-te.

Les teues paraules m'han fet sentir bé. Les dones immigrants fan un paper molt important per cuidar els pares grans. La societat d'avui dia fa molt difícil que el fills es puguin dedicar exclusivament a les cures dels pares quan aquestos necessiten que els ho facin tot. La situació de dependència encara no està ben resolta per l'administració i fa necessari recórrer a solucions alternatives per tal d'aconseguir la millor qualitat de vida per als grans.

Rosa, la història del pintor i la dona que no acceptava el seu cos és insòlita; sembla de psicoanàlisi. Què genial!

Les paraules de l'antic professor m'han commogut. Si jo hagués sospitat els seus sentiments? Potser encara tenim temps de recuperar allò que no vam viure. Ja parlarem.

Sabia que la Raquel era molt valenta, però no creia que tant. És admirable de quina manera s'ha enfrontat al càncer. M'agradarà parlar amb ella, per festes, al poble.

L'Azucena m'ha fet riure. El professor italià, en Luciano del Pozzo... Quina manera de riure! Aquella escena la recordarem tota la vida. Saps què penso? Que li agradaves. Que si hagués estat més

temps al nostre país us haguéssiu enrotllat: tu eres la més sexy de totes i ell no estava malament. Devia ser bona persona perquè no es va enfadar amb cap autoritat de la facultat ni va deixar d'oferir-nos la conferència malgrat les teues interrupcions, constants. I la gata! Quina gràcia, la Lucrècia! Solament una dona com tu pot tenir l'atreviment de venir a l'hospital amb una gata. M'imagino la cara de la infermera i el personal de recepció en veure't i deixar-te per impossible amb la teua dialèctica de sempre. Tu em vas portar la vida del camp, els colors de la primavera i la frescor de la pluja. Ets genial!

Quan em trobi amb el Tio Francisco li diré que va fer alguna cosa per a mi, que no havia estat un inútil. El Tio Francisco, el Tio Francisco... quin home!

Quina relació tan llarga i tan bonica amb l'amic Vicente. Quins patiments a la seua infància! Quina història més terrible, la del convent!

Lolita, què vols que et digui? Tu sempre tan reivindicativa, la història del teu iaio es tremenda: un heroi i un idealista. L'has immortalitzat.

Els poemes del Guillem em van fer recordar el temps de l'emba-docament. Era un artista i jo no tenia coneixement, com deia la meua mare. La joventut!

Cristina, sempre he estat la teua confessoria i ara també. Quina vida! Saps que he posat molt interès a estudiar el teu cas, però no he trobat la resposta a quin ressort estrany hi ha dintre teu que fa que sempre t'equivoquis amb les relacions amoroses. Porto dintre una nafra que s'activa quan em ve a la ment la teua lluita per tal de no perdre el fill que durant nou mesos vas alimentar dintre del teu ventre amb tanta dedicació i tendresa malgrat que aquell *fill de puta* et deixés sola. Ets molt valenta, amiga!

Saps? Vaig sentir el perfum de la rosa!

Professor Mathias, quina alegria! Quins sopars! Al principi jo no entenia la ironia dels acudits, ni les històries sobre llegendes o romanços. Al cap d'un temps de llargues converses vaig comprendre una cultura desconeguda per a mi que si no hagués estat per la vostra erudició, mai no hagués pogut aprendre i gaudir.

El llibre en alemany de Freud va ser la injecció estimulante que em va fer obrir l'ànima de nou al món. Vostè tan correcte i galant com sempre...

Gràcies a tots. No sabia que tenia tants amics, dels bons, ni que les carícies i la tendresa innata necessiten l'altre per manifestar-se, i que es pot canviar el significat de les coses. Em sento amb pau.

XXX

El disset de maig, la directora de l'hospital de la Misericòrdia va trucar a la Rosa i li digué que vingués ràpid perquè volia parlar amb ella personalment.

La Rosa va telefonar a la Neus per informar-la i juntament amb el Miquel es van presentar a l'hospital.

Tenien el cor encongit, els envaïa un pànic semblant al dia que els van donar el diagnòstic de la malaltia; solament que ara era molt més fort.

En arribar es van dirigir al despatx on els esperava la directora i la doctora Natàlia Vilagut.

— Bon dia. Seguin.

— Digui, si us plau: què hi ha? Ha passat alguna cosa?

— Sí: avui, la Maria, ha obert els ulls.

ÍNDEX

I.....	11
II.....	15
III.....	17
Un dia qualsevol.....	19
IV.....	21
Mercè	23
V.....	27
Llibertat	29
VI.....	31
Ell	33
VII	35
Mon pare	37
VIII.....	39
Jo hagués plorat per tu	41
IX	45
Pensaments.....	47
X.....	49
Matrimoni.....	51
XI	55
La meua sexualitat	57
XII	61
El bòtox	63
XIII.....	67

L'amant.....	69
XIV.....	71
Gelosia	73
XV	75
El carter	77
XVI.....	81
La model	83
XVII	85
El professor.....	87
XVIII	89
Càncer	91
XIX	97
Correu electrònic	99
XX.....	101
Azucena.....	103
XXI	107
L'agenda	109
XXII	111
El Tío Francisco.....	113
XXIII.....	117
La gateta i el llop.....	119
XXIV.....	123
Vicente	125
XXV	129
Lolita.....	131
XXVI.....	135
Poemes adolescents.....	137
XXVII	139
Cristina	141
XXVIII	143
El professor Mathias Werner	145
XXIX	149
Maria.....	151
Ressò en l'obscuritat	157
XXX	163